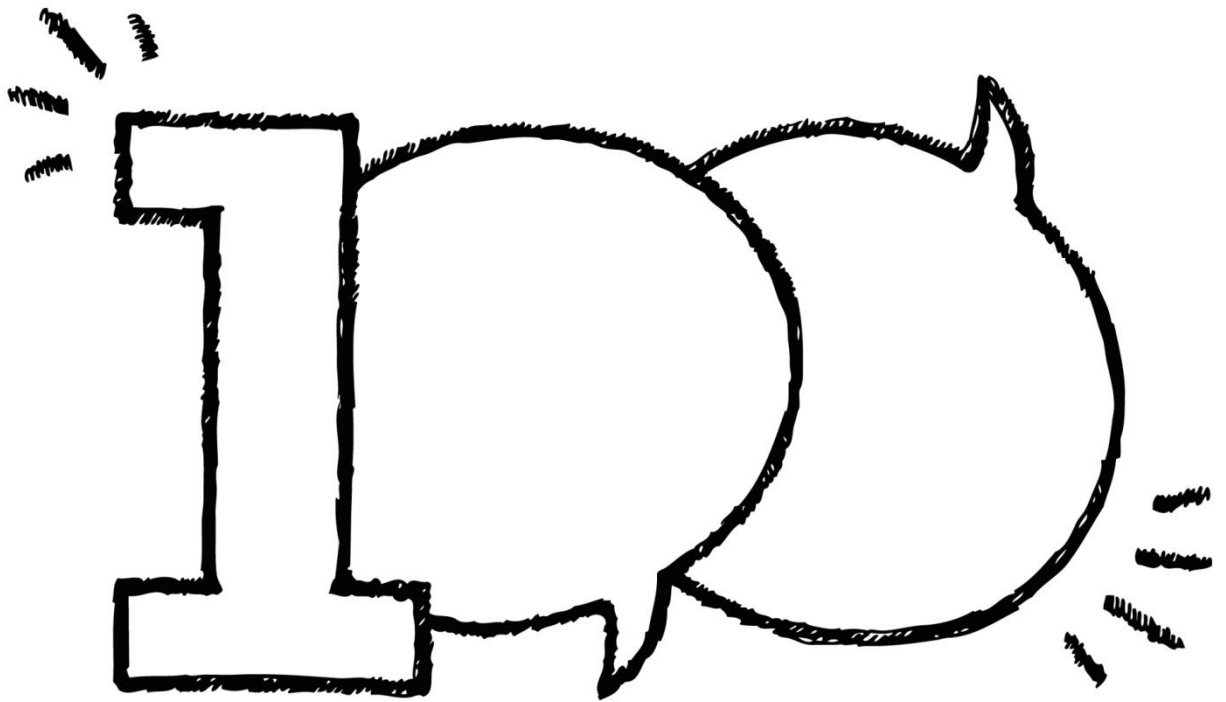

SUOMALAISEN SARJAKUVAN 100-VUOTISJUHLAVUOSI
RAPORTTI

SATA VUOTTA SUOMALAISTA SARJAKUVAA

Alkusanat

Suomalaisen sarjakuvan 100-vuotisjuhlavuosi oli kotimaisen sarjakuva-alan tähänastisista tuotannoista suurin ponnistus. Juhlavuonna tuotettiin ennätysmäärät näyttelyitä, julkaistiin laadukkaita julkaisuja, järjestettiin monipuolisia tapahtumia, kilpailuja, koulutuksia ja jaettiin palkintoja ja tunnustuksia. Suurin osa tapahtumista oli sarjakuva-alan aktiivien, sarjakuvan tekijöiden ja eri taide- ja kirjallisuusalan toimijoiden itse tuottamia, persoonallisia paikallistapahtumia joissa näkyi ihmisten innostus sarjakuvaan. Tämän innostuksen ja alan yhteisten tavoitteiden edistämisen toivotaan jatkuvan juhlavuoden jälkeenkin!

Sarjakuvan itsenäistyminen taiteenlajina on jatkunut koko sarjakuvan historian ja 2000-luvulle päästäessä alamme nähdä konkreettisia edistyksiä sarjakuvataiteen nousussa omalle paikalleen myös taidehallinnossa. Tulevaisuuden tekijöiden kouluttaminen, alan ammattilaisten ja rakenteiden tukeminen ja satavuotiaan historian säilyttäminen ovat keskeisimmissä rooleissa alan kehityksessä. Juhlavuoden jälkeen suomalaisen sarjakuvan menestystarina jatkuu yhä kasvavan kansainvälistymisen merkeissä.

Kiitämme kaikkia juhlavuoden tuottamiseen osallistuneita: yhteistyökumppaneita, rahoittajia, sarjakuvantekijöitä, asiantuntijoita ja väsymättömiä vapaaehtoistyöntekijöitä. Juhlavuoden onnistumisesta voidaan kiittää koko suomalaista sarjakuvaverkostoa.

29.2.2012 Helsinki

Laura Lyhykäinen
juhlavuoden pääsihteeri
Sarjakuvan tiedotuskeskus ry

Sisällysluettelo

Johdanto	2
Sarjakuvan tiedotuskeskus ry.....	2
Henkilöstö.....	2
Aikataulu.....	3
Juhlavuoden tausta ja tavoite	3
Juhlavuoden valmistelu.....	4
Tavoitteet.....	4
Suojelija.....	5
Tapahtumat	5
Näyttelyt.....	5
Rymyä, raikua, ärräpäitä – Vuosisata suomalaista sarjakuvaa, Kansalliskirjasto.....	6
Hahmoterapiaa - Suomalaisen sarjakuvan merkkihahmoja, Postimuseo.....	8
Hyppää ruutuun! Suuri suomalainen sarjakuva, Designmuseo.....	9
Päin näköä! Sarjakuvan uudet muodot, Kiasma.....	10
Muut näyttelyt.....	11
Kilpailut, palkinnot ja juhlallisuudet.....	12
Kilpailut.....	12
Palkinnot.....	13
Pääjuhla.....	14
Muut tapahtumat.....	15
Sarjakuvatapahtumat.....	15
Alueelliset tapahtumat.....	16
Julkaisut.....	17
Sarjakuvanäytelmät.....	19
Kansainvälinen osuus.....	19
Kulttuuripoliittiset tavoitteet ja niiden toteutuminen	20
Sarjakuvan tallennus.....	20
Sarjakuvan tuki.....	20
Sarjakuvan koulutus.....	21
Tiedotus	22
Graafinen ilme.....	22
Verkkosivut.....	23
Facebook-sivu.....	24
Postituslista.....	24
Muu tiedotus ja dokumentointi.....	24
Talous	26
Apurahat.....	26
Yhteistyö ja sponsorointi.....	27
Palaute	27
Sammandrag på svenska	28
Liitteet	

Johdanto

Suomalaisen sarjakuvan 100-vuotisjuhlavuotta vietettiin vuonna 2011. Juhlavuosi laskettiin ensimmäisen suomalaisen sarjakuvakirjan Ilmari Vainion *Professori Itikaisen tutkimusretken* julkaisusta 21.11.1911. Juhlavuoden ohjelma koostui näyttelyistä, julkaisuista, festivaaleista ja muista sarjakuvatempauksista sekä sarjakuvan kulttuuripoliittista asemaa parantavista toimenpiteistä. Suurimpina tapahtumina olivat näyttelyt Designmuseossa, Postimuseossa ja juhluvuoden avaava näyttely Kansalliskirjastossa. Vuosi 2011 oli hyvä ajankohta rakentaa perusta suomalaisen sarjakuvan tulevaisuuden turvaamiselle ja sen historiallisen perinnön säilyttämiselle. Pää tavoitteina olivat sarjakuva-arkiston perustaminen, sarjakuvakoulutuksen parantaminen ja sarjakuvantekijöiden ja alan toimijoiden apurahojen ja perusrahoituksen turvaaminen. Juhlavuoden toiminnot tähtäsivät tulevaisuuteen, kotimaisen sarjakuvan kansainvälisen kilpailukyvyn säilyttämiseen.

Sarjakuvan tiedotuskeskus ry

Suomalaisen sarjakuvan 100-vuotisjuhlavuoden tuotti vuonna 2009 perustettu Sarjakuvan tiedotuskeskus ry. Sarjakuvan tiedotuskeskuksen jäsenjärjestöjä ovat Suomen sarjakuvaseura ry, Sarjakuvantekijät ry, Maailman sarjakuvat ry ja Helsingin sarjakuvakeskus. Sarjakuvan tiedotuskeskus ry pyrkii yhdistämään sarjakuva-alan toimijoita ja edistämään suomalaisen sarjakuvan tuntemusta. Sarjakuvan tiedotuskeskus ry:n ensimmäinen suurhanke oli tuottaa Suomalaisen sarjakuvan 100-vuotisjuhlavuosi. Sarjakuvan tiedotuskeskus sijaitsee Sarjakuvakeskuksen tiloissa Helsingin Arabianrannassa.

Sarjakuvan tiedotuskeskus ry:n hallitus vuonna 2010:

Jäsenet: puheenjohtaja Juhani Tolvanen (Sarjakuvan tiedotuskeskus ry), sihteeri Laura Lyhykäinen (Sarjakuvan tiedotuskeskus ry), varapuheenjohtaja Solja Järvenpää (Suomen sarjakuvaseura ry), Kalle Hakkola (Suomen sarjakuvaseura ry), Leif Packalén (Maailman sarjakuvat ry) ja Kalervo Pulkkinen (Sarjakuvantekijät ry). Varajäsenet: Heikki Kaukoranta (Sarjakuvantekijät ry) ja Tommi Musturi (Kutikuti).

Sarjakuvan tiedotuskeskus ry:n hallitus vuonna 2011:

Jäsenet: puheenjohtaja Tolvanen Juhani (Sarjakuvan tiedotuskeskus ry), sihteeri Laura Lyhykäinen (Sarjakuvan tiedotuskeskus ry), varapuheenjohtaja Vesa Kataisto (Suomen sarjakuvaseura ry), Reetta Laitinen (Suomen sarjakuvaseura ry) ja Kalervo Pulkkinen (Sarjakuvantekijät ry). Varajäsenet: Heikki Kaukoranta (Sarjakuvantekijät ry) ja Reija Sann (Sarjakuvan tiedotuskeskus ry). Asiantuntijajäsenet: Kalle Hakkola (Suomen sarjakuvaseura ry), Ilpo Koskela (Kemin sarjakuvafestivaalit), Solja Järvenpää (Uudenmaan taidetoimikunta) ja Leif Packalén (Maailman sarjakuvat ry).

Henkilöstö

Hankkeen toteutuksesta vastasi pääsihteeri Laura Lyhykäinen joka työskenteli hankkeessa kokopäiväisesti 18 kuukauden ajan (1.9.2010-29.2.2012). Verkkosivuvastaava Harri Lehtimäki työskenteli hankkeelle neljä kuukautta

(1.10.2010-31.1.2011). Sarjakuvan tiedotuskeskuksen taloudenhoitajina ovat toimineet Juho Lindman (2010-2011) ja Piritta Keränen (2011-2012). Juhlavuoden graafisena suunnittelijana toimi työharjoittelija Mika Myyry 2010-2011. Sarjakuvarkisto-hankkeessa työskentelivät hankejohtaja Reija Sann (1.8.2011-30.4.2012) ja arkistovastaava Kari Juhola (1.9.2011-30.4.2012).

Juhlavuoden asiantuntijatyöryhmä on toiminut suurimmaksi osaksi talkoovoimin. Yksittäisistä suuritöisistä asiantuntijatehtävistä on maksettu asianmukainen korvaus ja matkakorvaukset ulkopaikkakuntalaisille asiantuntijoille. Ostotyövoimaa käytettiin mm. näyttelyiden suunnittelu ja taittotöissä, käännöstöissä ja muissa asiantuntijatehtävissä.

Apua juhluvuoden tuotantoon saatiin myös keväällä 2011 aloittaneesta Uudenmaan taidetoimikunnan sarjakuvataiteen läänintaiteilija Solja Järvenpään panoksesta, joka työnsä puitteissa osallistui juhluvuoden tuotantoon monin tavoin. Suomen sarjakuvaseuran, Sarjakuvakeskuksen, Sarjakuvantekijät ry:n, kustantajien ja muiden aktiivisten alan toimijoiden työpanos ja asiantuntija-apu olivat myös merkittävä osa juhluvuoden onnistumisessa.

Aikataulu

Juhlavuoden tuotanto kesti yhteensä 18 kuukautta, 1.9.2010-29.2.2012. Pääsihteeri valittiin tehtävään syksyllä 2009 minkä jälkeen alkoi noin vuoden valmistelujakso, jolloin kartoitettiin rahoitusmahdollisuuksia ja yhteistyökumppaneita. Alustava juhluvuoden ohjelma ja tiedotuskeskuksen toiminnot esiteltiin tiedotustilaisuudessa 18.2.2010 Designmuseossa. Sarjislauantaina 27.11.2010 juhluvuoden graafista ilmettä ja tapahtumia esiteltiin Sarjakuvakeskuksessa Arabianrannassa.

Juhlavuosi avattiin 9.2.2011 Kansalliskirjastossa Rymyä, raikua, ärräpäitä – Vuosisata suomalaista sarjakuvaa näyttelyn avajaisten yhteydessä. Keväällä samaisen näyttelyn kiertonäyttely lähti kierrokselleen ja sarjakuvatapahtumat Tampereella ja Kemissä työllistivät sarjakuva-alaa.

Kesän jälkeen Helsingin sarjakuvafestivaalit ja Helsingin kirjamesut sekä Postimuseon ja Designmuseon näyttelyt olivat suurimpia syksyn työrupeamina. Juhlavuoden kohokohta oli 21.11.2011 pidettävä pääjuhla. Juhlavuosi päättyy vuoden vaihteeseen, jonka jälkeen alkoi selvitys- ja raportointityö.

Juhlavuoden tausta ja tavoite

Juhlavuotta alettiin suunnitella Suomen sarjakuvaseuran ja Sarjakuvantekijät ry:n toimesta vuonna 2009. Juhlavuodesta haluttiin koko alan yhteishanke, suurponnistus joka näkyisi valtakunnallisesti, jonka avulla saataisiin edistettyä alan tavoitteita ja jonka vaikutukset tähtäisivät tulevaisuuteen.

Viimeksi sarjakuvaa juhlittiin vuonna 1996 kun tuli kuluneeksi sata vuotta ensimmäiseksi sarjakuvaksi määritellyn R. F. Outcaultin The Yellow Kidin ilmestymisestä. Maailmanlaajuisia juhlia vietettiin Suomessa mm. julkaisujen, näyttelyiden, seminaarien, kilpailujen ja muiden juhlallisuuksien merkeissä.

Juhlavuoden valmistelu

Ensimmäisinä toimenpiteinä julkistettiin juhlavuoden logon suunnittelukilpailu ja työpaikkailmoitus juhlavuoden pääsihteerin paikkaan elokuussa 2009. Lisäksi Sarjakuvantekijät ry julkisti kaksivuotisen Sarjis 2011 – Tee sarjakuva-albumi -kilpailun syyskuussa 2009. Ennen juhlavuoden varsinaisen työn aloittamista sarjakuvaväki kokoontui muutaman kerran keskustelemaan jo sovituista näyttelyistä, mahdollisista yhteistyökumppaneista, rahoituksesta, tapahtumista ja toiveista juhlavuodelle. Vuosien 2009 ja 2010 aikana tehtiin useita kyselyitä ja yhteydenottoja mahdollisiin yhteistyökumppaneihin kulttuurin eri osa-alueilta ja myös designin ja kaupallisen alan toimijoihin otettiin yhteyttä. Jatkosuunnitelmia tehtiin kiinnostuneiden tahojen kanssa ja juhlavuoden alkuun mennessä suunnitelmat toteutettavista hankkeista olivat valmiina.

Juhlavuoden postimerkki julkaistiin Postikeskuksen toimesta syksyllä 2011. Postimerkin suunnittelusta vastasi Ville Tietäväinen.

Juhlavuoden tuottaminen haluttiin saada yhden riippumattoman taustatahon alle, ja uuden sarjakuva-alan toimijan luominen tähän tarpeeseen nähtiin parhaana ratkaisuna. Oma Sarjakuvan tiedotuskeskus oli ollut alan toiveissa jo vuosia ja juhlavuoden katsottiin sopivan hyvin tiedotuskeskuksen ensimmäiseksi hankkeeksi. Sarjakuvan tiedotuskeskuksen perustamiskokous pidettiin 17.12.2009 ja sen jäsenjärjestöiksi tulivat Suomen sarjakuvaseura ry, Sarjakuvantekijät ry, Maailman sarjakuvat ry ja Osuuskunta Sarjakuvakeskus.

Tavoitteet

Juhlavuoden tavoitteista keskusteltiin kokouksissa ja sähköpostitse koko juhlavuoden valmistelujen ajan. Yleisinä tavoitteina pidettiin suomalaisen sarjakuvan tunnettuuden parantamista, että sarjakuva näkyisi mediassa ja sarjakuvaa tuotaisiin ihmisten keskuuteen.

Näiden tavoitteiden lisäksi juhlavuodella toivottiin olevan kauaskantoisia vaikutuksia suomalaisen sarjakuvan tulevaisuuteen. Juhlavuona haluttiin edistää sarjakuvan kulttuuripoliittisia tavoitteita ja eri vaihtoehdoista valittiin koulutus,

apurahat ja tallennus. Näiden nähtiin olevan akuuteimpia alan ongelmia sekä alan yleisen kehityksen kannalta vaativimpia kehitystarpeita. Heikki Jokinen laati lyhyen selvityksen näiden kolmen tavoitteen tilasta.

Suojelija

Juhlavuoden suojelijaksi pyydettiin tasavallan presidentti Tarja Halosta joka suostui tehtävään. Suojelijan nimeä käytettiin apuna tiedotuksessa ja apurahojen haussa. Tasavallan presidentti pyydettiin avaamaan Kansalliskirjaston ja Designmuseon näyttelyitä mutta aikataulu ei ollut hänelle sopiva. Presidentti oli kutsuttu kaikkiin juhlavuoden tapahtumiin. Juhlavuoden avajaisissa Kansalliskirjastolla ja Rymyä, raikua, ärräpäitä - Vuosisata suomalaista sarjakuvaa näyttelyn avajaisissa presidenttiä oli edustamassa tohtori Pentti Arajärvi.

Tohtori Pentti Arajärvi pitää avajaispuhetta Kansalliskirjastossa. Kuva: Kansalliskirjasto Ari Aalto.

Tapahtumat

Juhlavuoden tiedotustilaisuuksia järjestettiin kaksi vuonna 2010 ja lisäksi tulevasta juhlavuodesta keskusteltiin Helsingin kirjamesseilla syksyllä 2010. Ennakkotiedotuksella pyrittiin aktivoimaan sarjakuvatoimijoita, museoita, kirjastoja, oppilaitoksia ja muita sarjakuvasta kiinnostuneita järjestämään juhlavuonna omia tapahtumiaan. Suurin osa juhlavuoden tapahtumista olikin muiden kuin juhlavuoden organisaation tuottamia paikallistapahtumia, näyttelyitä ja kirjallisuustapahtumia joissa sarjakuva nousi juhlavuoden ansiosta esiin. Juhlavuoden oma tuotanto keskittyikin suurempien tapahtumien kuten suurnäyttelyiden ja sarjakuvatapahtumien tuottamiseen.

Näyttelyt

Juhlavuoden omaa tuotantoa olevien näyttelyiden suunnittelu aloitettiin jo vuonna 2009. Neljä suurta näyttelyä katsottiin riittävän juhlavuoden tuotannolle aikataulullisesti ja budjetillisesti ja yksi näyttelyistä siirtyikin seuraavalle vuodelle. Näyttelyt sijoituivat

sopivasti ajallisesti pitkin vuotta, näyttelypaikat olivat erilaisia ja mahdollistivat erityyppisten näyttelyiden esiintuomisen. Jokaisesta näyttelystä haluttiin erilainen: eri kohderyhmälle suunnattu, eri näyttelyesineitä sisältävä ja eri näkökulmasta sarjakuvaa tutkiva. Kaikki näyttelypaikat sijaitsivat Helsingissä johtuen käytettävissä olevien aineistojen, asiantuntijoiden ja yhteistyökumppaneiden läheisyydestä.

Rymyä, raikua, ärräpäitä – Vuosisata suomalaista sarjakuvaa, Kansalliskirjasto, Helsinki 10.2.-5.10.2011

Kansalliskirjasto oli luonnollinen paikka suomalaisen sarjakuvan historiallisen näyttelyn esittelyyn. Näyttely pohjautui Kansalliskirjaston kokoelmiin, joita täydennettiin yksityiskokoelmista saaduilla originaaliteoksilla. Suurin osa näytteillä olevasta materialista oli esillä ensimmäistä kertaa. Näyttely oli suunnattu ensisijaisesti sarjakuvaa ja kirjallisuutta harrastaville mutta tarjosi myös erittäin kattavan tietopaketin suomalaisen sarjakuvan historiasta kelle tahansa helppossa muodossa.

Laaja näyttely kävi läpi kotimaisen sarjakuvan kehityksen alkaen 1800-luvun esivaiheista ja sata vuotta sitten ilmestyneestä ensimmäisestä suomalaisesta sarjakuvakirjasta. Nuorempaa päätä edustivat pienlehtien tekijöinä uransa aloittaneet, sittemmin ammattilaisiksi kehittyneet, palkitut tekijät Tarmo Koivistosta Milla Paloniemeen. Uudempaa suomalaista sarjakuvaa kartoitettiin esittelemällä pien- ja omakustannesarja-kuvalehtien kirjoja 1960-luvulta 2000-luvulle. Näyttelyn tuoreinta aineistoa olivat näytteet erittäin suosituiksi osoittautuneista sarjakuvablogeista. KAVA:n kokoamassa animaatiokoosteessa nähtiin mainosanimaatioita varhaisilta sarjakuvantekijöiltä Hjalmar Löfvingiltä ja Veikko ”Joonas” Savolaiselta. Näyttelyssä oli esillä myös uusimpia kotimaisia sarjakuvateoksia selailukappaleina.

Kuvat: Kansalliskirjasto, Sisko Vuorikari.

Näyttely vaati suuret määrät tutkimustyötä ja kirjoitustyötä, joista vastasivat pääosin Heikki Kaukoranta, Kalervo Pulkkinen ja Ville Hänninen. Näyttelytyöryhmään kuuluivat lisäksi Solja Järvenpää, Vesa Kataisto, Laura Lyhykäinen, Otto Sinisalo, Juhani Tolvanen ja Jyrki Vainio. Näyttelyarkkitehtuurista ja taitoista vastasi arkkitehtitoimisto Marjaana Kinnermä.

Näyttelyyn ja suomalaisen sarjakuvaan liittyen järjestettiin useita oheisohjelmia vuoden mittaan. Tieteiden yössä luennottiin sarjakuvasta, samoin kolmena keskiviikkona alan asiantuntijat pitivät syväluotaavia keskusteluja erilaisista sarjakuva-aiheista. Taiteiden yönä 26.8. oli koko illan kattava ohjelma "Yö kuplii – sarjakuva valossa ja varjossa", jossa haastateltiin sarjakuvantekijöitä ja keskusteltiin suomalaisen sarjakuvan tulevaisuudesta. Näyttelyyn järjestettiin myös lukuisia asiantuntijaopastuksia.

Kansalliskirjaston näyttelyn pohjalta toteutettiin roll-up-tekniikalla kiertonäyttely. Kiertonäyttely oli olennainen osa juhlavuotta, ja sillä tavoitettiin valtakunnallisesti ihmisiä jotka eivät pääse pääkaupunkiseudulle osallistumaan näyttelyihin. Juhlavuoden kiertonäyttely Rymy, raikua, ärräpäitä - Vuosisata suomalaista sarjakuvaa lähti liikkeelle huhtikuussa 2011 kiertää vielä vuonna 2012, yhteensä ainakin kahdeksallatoista paikkakunnalla. Helpporakenteista ja mukautuvaa näyttelyä esiteltiin erityisesti kirjastoissa, joissa ei välttämättä ole erillisiä näyttelytiloja. Kiertonäyttelyn yhteyteen paikallisia näytteilleasettajia kehoitettiin kokoamaan alueen sarjakuvaa, järjestämään tapahtumia kuten luentoja, työpajoja ja työnäytöksiä. Useissa paikoissa kiertonäyttely olikin osa paikallista tapahtumaa, kuten Kemin sarjakuvapäiviä, Sastamalan vanhan kirjallisuuden päiviä ja Kuopion Kirjakanttia.

Kiertonäyttely Tampereen pääkirjasto Metsossa. Kuva: Laura Lyhykäinen.

Hahmoterapiaa - Suomalaisen sarjakuvan merkkihahmoja, Postimuseo, Helsinki 1.9.-30.10.2011

Postimuseolta tuli toivomus sarjakuvanäyttelyn järjestämisestä vuodelle 2011. Näyttelysuunnittelu aloitettiin yhteistyössä museon kanssa alkuvuodesta 2010 ja näyttelyn teema mietittiin suhteessa muihin jo sovittuihin juhlavuoden näyttelyihin. Museon omia kokoelmia ei tarvinnut käyttää näyttelyssä, joten teemaa pystyi miettimään vapaammin. Oli jo tiedossa, että Postikeskus julkaisee juhlavuonna suomalaista sarjakuvaa juhlistavan postimerkkiarkin jossa seikkailevat suomalaiset sarjakuvahahmot. Tästä johdannaisena teemaksi päätettiin suomalaiset sarjakuvahahmot läpi historian ja näyttely suunniteltiin erityisesti lapset ja nuoret huomioon ottaen. Näyttelytyöryhmän muodostivat juhlavuoden puolesta Solja Järvenpää, Laura Lyhykäinen, Kalervo Pulkkinen ja Juhani Tolvanen. Näyttelyarkkitehtuurista ja käsikirjoituksesta vastasi Kalervo Pulkkinen ja taitosta Harri Vaalio, molemmat Laaki-Sarjat Oy.

Hahmoterapiaa - suomalaisen sarjakuvan merkkihahmoja -näyttely esitteli suomalaisia sarjakuvahahmoja 1910-luvulta nykypäivään. Hahmojen kautta avautui suomalaisen sarjakuvan historian vaiheet ja sarjakuvahahmojen valtava määrä. Leikkimielinen näyttely sekoitti osin faktaa ja fiktiota. Näyttelykävijä pystyi kuuntelemaan filosofian tohtori ja psykologi Pekka Saurin kirjoittamia luonnehdintoja Pekka Puupäästä, Teuvo Lylystä, B. Virtasesta ja Fingerporin hahmoista. Näyttelyn taiteilijana käytettiin sarjakuvantekijä Timo "Timppa" Mäkelää joka piirsi tunnettuja sarjakuvahahmoja vuosikymmenittäin yhteisiin fiktiivisiin kuviin. Kuvista valmistettiin tintamareskeja, joiden kulisseyssä oli mahdollista ottaa itsestään kuvia. Taustakankaissa oli vuosikymmenittäin suurennoksia aikakauden sarjakuvakuvastosta.

Kuva: Postimuseo.

Näyttelyssä oli esillä myös sarjakuvahahmoja kolmiulotteisesti, sekä sarjakuvantekijöiden itsensä tekeminä että taiteilijoiden tuottamina figureina. Mukana olivat mm. Tommi Hännisen Pupuankka ja mäkiauto, Jupun Baarien nainen -teoksesta tutut hahmot virkattuina pehmoeläiminä ja Jaana Suorsan possuhahmoja. Näytteillä oli suuri kotimaisten sarjakuvahahmojen nukkekoti, jossa asustivat mm. Viivi ja Wagner, Postimies Niilo, Kung fu -poliisit sekä Fingerporin Rivo-Riitta ja Heimo Vesa. Lisäksi esillä oli kotimaisten sarjakuvahahmojen innoittamia palkintoja, esimerkiksi Telvis-palkinto ja Soundi-lehden palkinto.

Näyttelyn avajaisissa esiintyi Petteri Tikkasen sarjakuvahahmo Black Peider ja vieraspuhujana toimi apulaiskaupunginjohtaja ja sarjakuvantekijä itsekin, Pekka Sauri. Näyttelyn yhteydessä järjestettiin runsaasti oheisohjelmaa, kuten työpajoja ja asiantuntijaopastuksia. Helsingin sarjakuvafestivaalien aikana museo toimi yhtenä tapahtumapaikoista sekä lasten työpajan pitopaikkana. Näyttelyssä vieraili kahden kuukauden aikana 6571 kävijää.

Hyppää ruutuun! Suuri suomalainen sarjakuva, Designmuseo, Helsinki 14.10.-8.1.2011

Designmuseon näyttelyssä näyttelysuunnittelun pohjaksi otettiin Designmuseon hallussa olevat H. J. Viherjuuren kokoelmat, Ilmari Vainion perikunnan esineistö sekä suomalaisen sarjakuvan menestystarinat ja tekijät sekä sarjakuvan kokemisen ja tekemisen eri muodot. Toisen kerroksen suuri näyttelytila jakautuu seitsemään eri alueeseen joissa jokaisessa oli oma teemansa. Puolet näyttelystä käsitteli sarjakuvan historiallista puolta ja puolet nykysarjakuvaa ja sen tulevaisuutta. Hyppää ruutuun! Suuri suomalainen sarjakuva -näyttely kertoi suomalaisen sarjakuvan suuresta tarinasta ja siitä, miten suomalaisia sarjakuvia luetaan tänään ja lähitulevaisuudessa. Esillä oli sarjakuvaoriginaaleja, aikalais- ja tekijäkommentteja sarjojen teosta ja sarjakuvien maailmaan liittyviä oikeita esineitä yksityisistä ja julkisista kokoelmista.

Näyttelyn historiaosuus esitteli suomalaisen sarjakuvan ja ajanvieteteollisuuden dynamon eli H.J. Viherjuuren alias Veli Giovannin elämää ja vaikutusta niin sarjakuvan, ristikoiden kuin suomalaisen saunan kehitykseen alkuperäisaineiston kautta. Professori Itikaisen maailmaan ja Ilmari Vainion aikakauteen pystyi tutustumaan teemahuoneessa, joka yhdisteli aitoja viime vuosisadan alun huonekaluja ja esineitä sekä fantasiaelementtejä, joilla elävöitettiin sarjakuvaseikkailun maailmaa. Suomi-maailma huoneessa esiteltiin mm. Rymy-Eetu, Kieku ja Kaiku, Joonas ja B. Virtanen oman aikakautensa tyyppillisten esineistön ja muotoilun kattauksissa.

Piirtosalissa kävijät pääsivät tutustumaan sarjakuvantekijä ja kuvittaja Jyrki Vainion työvälineistöön ja piirtämään sarjakuvia sekä tekemään omaa pienlehteä. Lukusalissa pyörivät sarjakuvantekijöiden haastattelut, näyttelyjulkaisun kuvastoa sekä luettavana oli satoja sarjakuvia ja sarjakuvalehtiä. Elisa yhteistyön kautta tilaan saatiin myös lukulaitteet, joilla pystyi selailemaan nettisarjakuvaa. Taidesarjakuvan huoneesta vastasi Kutikuti-kollektiivi. Taiteilijat toteuttivat tilaan installaation omaisen näyttelyn, joka koostui seinämaalauksesta, sarjakuvatapetista, sarjakuvataiteesta ja originaaleista, animaatioista ja julkaisuista. Keskikäytävällä esiteltiin ulkomailta julkaistuja suomalaisia sarjakuvia.

Kuva: Solja Järvenpää.

Näyttelytyöryhmään kuuluivat museon henkilökunnan lisäksi Solja Järvenpää, Laura Lyhykäinen, Juhani Tolvanen ja Kari Poutasuo. Näyttelyarkkitehtuurista vastasivat Jukka Halttunen ja Ten Twelve. Ville Hännisen toimittamassa ansiokkaassa näyttelyjulkaisussa oli mukana niin sarjakuvan historiaa kuin 16 keskeistä nykysarjakuvan tekijää.

Näyttelyn yhteyteen tuotettiin laaja oheisohjelmasarja. Tekijät esiin – Kurkistuksia sarjakuva-arkeen -tapahtumissa sarjakuvan tekijät siirsivät työhuoneensa Designmuseoon tiistai-iltaisina. Piirtäjinä toimivat Maria Björklund, Tuomas Tiainen, Aino Sutinen, Milla Paloniemi, Anni Nykänen, Janne Toriseva ja Kaisa Leka. Yleisö pääsi seuraamaan työskentelyä joka myös videoitiin. Työpajoja järjestettiin Joonas Lehtimäen johdolla huumorisarjakuvasta, Animatricksin vetämänä animaatiosta ja Kutikutin taiteilijoiden kanssa työstettiin sarjakuvatapettia. Lisäksi Näkökulmia näyttelyyn -tapahtumissa lauantaisin paneuduttiin erilaisiin näyttelyyn liittyviin ilmiöihin, teemoina olivat Ristikkolauantai, Taikalauantai ja Jouluinen perhepäivä. Näyttelyssä vieraili noin 11 000 kävijää.

Päin näköä! Sarjakuvan uudet muodot, Kiasma, Helsinki 9.3.-9.9.2012

Nykytaiteenmuseo Kiasman näyttelyä suunniteltiin aluksi loppuvuodelle 2011 mutta museon toivomuksesta se siirrettiin vuoden 2012 alkuun. Näyttelyyn liittyvä julkaisu, *Päin näköä! Sarjakuvan uudet muodot*, julkaistiin syksyllä 2011. Julkaisun tekijät toimittajat Harri Römpötti ja Ville Hänninen toimivat myös Kiasman näyttelyn kuraattoreina.

Jami Järvinen
haastattelee Ville
Hännistä ja Harri
Römpöttiä *Päin näköä!*
-teoksesta Helsingin
sarjakuvafestivaaleilla
2011. Kuva: Henry
Söderlund.

Nykysarjakuvataidetta esittelevässä näyttelyssä ovat mukana taiteilijat Mari Ahokoivu, Terhi Ekebon, Matti Hagelberg, Jyrki Heikkinen, Kati Kovacs, Hanneriina Moisseinen, Tommi Musturi, Ville Ranta, Aapo Rapi, Anna Sailamaa, Ville Tietäväinen, Katja Tukiainen, Marko Turunen ja Amanda Vähämäki.

Näyttelyyn liittyy myös monipuolinen sarjakuvan oheisohjelma, Sarjakuvakeskus goes Kiasma. Kiasmassa järjestetään työpajoja ja kursseja ja kaksi ohjelmallista Sarjislauantaita. Kiasma on myös yksi Helsingin sarjakuvafestivaalien tapahtumapaikoista 2012.

Muut näyttelyt

Taidemuseot lähtivät kiitettävässä määrin mukaan suomalaisen sarjakuvan juhlavuoteen. Vuoden 2010 lopulla Espoon modernin taiteen museo EMMA tuotti Jussi "Juba" Tuomolan Viivi ja Wagner näyttelyn, joka oli auki vielä juhlavuonnakin. Tuusulan ja Salon taidemuseot tuottivat omat upeat nykysarjakuvataiteen näyttelynsä, Kemin taidemuseossa juhlittiin Kemin sarjakuvapäivien 30-vuotiaista taivalta ja Kuopion taidemuseossa esiteltiin Pohjoissavolaista sarjakuvataidetta. Mikkelin taidemuseossa fantasia ja tarina teemaisessa 9. kuvitustriennalessa oli mukana useita sarjakuvantekijöitä, ulkomaisena vieraana oli englantilainen kuvittaja ja sarjakuvataiteilija Dave McKean.

Kulttuurihistoriallisissa museoissa sarjakuva sai myös näkyvyyttä. Sastamalaan avattiin Pukstaavi, kirjan museo jonka perusnäyttelyssä sarjakuva on mukana. Joensuussa Pop-museoon -näyttelyssä oli Joensuun sarjakuvaseuralla oma osastonsa. Vapriikin erinomaisessa Ottopoikia ja työläistyttöjä -hankkeessa käsikirjoittaja Pauli Kallio ja sarjakuvataiteilija Tiitu Takalo tuottivat albumin ja sen pohjalta näyttelyn jossa esiteltiin niin Tamperelaisten perheiden historiaa kuin sarjakuvantekijöiden ammattia.

Kemin sarjakuvapäivät 30 vuotta -näyttelyn avajaiset. Kuva: Laura Lyhykäinen.

Turun Logomossa esiteltiin puupäähatullakin palkitun sarjakuvantekijä Tom of Finlandin teoksia. Yksittäiset taiteilijat ja taiteilijaryhmät järjestivät näyttelyitä ja kiertonäyttelyitä kirjastoissa, gallerioissa, kahviloissa ja muissa näyttelytiloissa. Helsingin sarjakuvakeskuksessa ja Turun sarjakuvakaupassa vaihtuivat näyttelyt kuukausittain. Yhteenlaskettuna sarjakuvaa sisältävien näyttelyiden määrä ylittääkin sata näyttelyä. Liitteenä lista tiedossa olevista sarjakuvanäyttelyistä, sarjakuvantekijöiden näyttelyistä ja näyttelyissä joissa on ollut mukana sarjakuvaa. Listauksen perusteella voidaan laskea että, vähän alle puolet näyttelyistä on ollut Helsingissä ja muut näyttelyt muualla Suomessa.

Kilpailut, palkinnot ja juhlallisuudet

Juhlavuonna toivottiin palkittavan ja nostettavan esiin sarjakuvantekijöitä ja sarjakuva-alan hyväksi toimineita ihmisiä ja järjestöjä. Historiallisia tekijöitä ja heidän elämäntyötään haluttiin nostaa esiin ja toisaalta kannustaa nuoria nykytekijöitä jatkamaan. Juhlavuosi aloitettiin Kansalliskirjaston näyttelyavajaisissa joista tehtiin tavallista suuremmat juhlapuheineen ja tarjoiluineen.

Kilpailut

Erilaiset kilpailut kuuluvat olennaisena osana sarjakuvaharrastukseen ja myös ammattilaisten työnkuvaan. Juhlavuonna erityisesti lapsille ja nuorille järjestettiin useita valtakunnallisia sarjakuvakilpailuja: SKARPIT -yhdistyksen (Grafia ry) järjestämä Nuorten piirtäjien julkkiskarikatyyrikilpailu, Suomen sarjakuvaseura ry:n ja Books on Demandin järjestämä Nuorten 30/30 -sarjakuvakilpailu, Kemin Lastenkulttuurikeskuksen ja Kemin sarjakuvakeskus ry:n järjestämä Lasten ja nuorten valtakunnallinen sarjakuvakilpailu.

Jokavuotisen Kemin kansainvälisen sarjakuvakilpailun voitti Mikko Saarainen nettisarjakuvallaan Satu. Aikuisille suunnattu Hustler Sarjiskisa sai niin innostuneen vastaanoton että kilpailutöistä julkaistiin 80-sivuinen albumi. Sarjakuvantekijöiden kaksivuotinen ja kaksivaiheinen Sarjis 2011 – Tee sarjakuva-albumi kisassa voiton vei Jouko Nuora teoksellaan *Kultainen nuoruus*, toiseksi tuli

Mikko Väyrysen ja Sami Korjuksen teos *Omissa käsissä* ja kolmanneksi Sami Myllyniemen sarjakuva *Maailman toiseksi kiltein nalle*. Yhteenlaskettu palkintosumma oli 30 000 euroa.

Palkinnot

Sarjakuvan juhlavuoden omaan tuotantoon ei kuulunut palkintojen tai tunnustusten myöntäminen. Juhlavuotta suunniteltaessa haaveissa oli mm. nimikkopuiden saaminen sarjakuvantekijöille. Alkukartoituksen jälkeen tästä kumminkin luovuttiin ja keskityttiin informoimaan jo olemassa olevia palkinnonmyöntäjiä. Erilaiset valtakunnalliset ja paikalliset kulttuuripalkintojen myöntäjät aktivoituvatkin ennennäkemättömällä tavalla palkitsemaan suomalaisia sarjakuvantekijöitä juhlavuoden siivittämänä.

Varaslähtönä sarjakuvantekijöiden palkintoihin voidaan pitää Suomi-palkintojen jakoa joulukuussa 2010. Palkinto voidaan myöntää tunnustuksena joko merkittävästä taiteellisesta urasta, huomattavasta taiteellisesta saavutuksesta tai lupaavasta läpimurrosta. Sarjakuvataiteilija Jussi ”Juba” Tuomola sekä graafiset suunnittelijat Kaisa ja Christoffer Leka saivat kunnian olla sarjakuva-alan palkittuja 17 vuoden tauon jälkeen, sitten Tove Janssonin 1993.

Aapo Rapi ja Meti -sarjakuvan esikuva, oma isoäiti Helsingin sarjakuvafestivaaleilla 2011.
Kuva: Solja Järvenpää.

Suomen Kulttuurirahaston palkinnon sai taiteellisesta rohkeudesta ja ihmisyyden puolustamisesta sarjakuvataiteilija, graafinen suunnittelija ja kuvittaja Ville Tietäväinen. Uudenmaan taidetoimikunnan taidepalkinto myönnettiin ensimmäistä kertaa sarjakuvataiteilijalle kun Helsingin sarjakuvafestivaalien yhteydessä

palkittiin sarjakuvataiteilija Aapo Rapi. Taidepalkinto jaetaan uusmaalaiselle taiteilijalle huomionosoituksena ajankohtaisesta ja merkittävästä taiteellisesta toiminnasta. Mauri Kunnas sai Espoon kulttuuripalkinnon jota Espoon kulttuurilautakunta jakaa merkittävästä pitkäaikaisen panostuksen Espoon taide-elämän hyväksi. Pirkanmaan taidetoimikunta jakoi sarjakuvataiteilija Pauli Kalliolle ja hänen Suuri Kurpitsa -sarjakuvaseuralleen kulttuuritekopalkinnon tunnustuksena 30 vuoden ansiokkaasta, myös pirkanmaalaista sarjakuvaa edistäneestä työstä. Suonenjoen kaupunginhallitus myönsi Jorma ”Jope” Pitkäselle Suonenjoki-palkinnon tunnustuksena ansiokkaasta toiminnasta taiteen alalla. Eräänlaisena tunnustuksena voidaan pitää myös sarjakuvataiteilija ja kuvittaja Mika Lietzénille myönnettyä ensimmäistä Turun kaupungin kulttuurilautakunnan Aboa-apuraha, joka on suuruudeltaan vuoden työskentelyapurahan arvoinen. Vuoden 2012 alussa Kalle Kaiharin kulttuurisäätiö palkitsi sarjakuvataiteilija Tommi Musturi vuoden 2011 tamperelaisesta kulttuuriteosta. Lisäksi sarjakuvataiteilija Ville Ranta sai ensimmäistä kertaa jaettavan Suomen PEN:in sananvapauspalkinnon helmikuussa 2012.

Alan omista palkinnoista mainittakoon Suomen sarjakuvaseuran jakama vuoden 2011 Puupäähattu-palkinto Tommi Musturille. Lisäksi Suomen sarjakuvaseuran sarjakuvaneuvoksen tittelin sai neljä sarjakuva-alan toimijaa: informaattikko Tanja Rasila, sarjakuvapiirtäjä ja graafikko Ilpo Koskela, kääntäjä ja tulkki Kirsi Kinnunen ja kustannustoimittaja Mikael Ahlström. Sarjakuvantekijät ry:n jakama Vuoden sarjakuvateko 2010 kunniapalkinto myönnettiin niin ikään Kirsi Kinnuselle suomalaisen sarjakuvakirjan vientiponnistuksista ranskalaiselle kielialueelle. Vuoden 2011 sarjakuvateko-palkinto jaetaan Tampere Kuplii -sarjakuvatapahtumassa toukokuussa 2012.

Pääjuhla

Juhlavuoden pääjuhlaa vietettiin suomalaisen sarjakuvan 100-vuotisjuhlapäivänä 21.11.2012. Illallisjuhlaan Helsingin ravintola Lasipalatsissa kutsuttiin kirjeitse ja sähköisesti yli 400 vierasta taiteiden, kulttuurin, politiikan ja median edustajista. Paikalla juhlimassa olikin noin 120 sarjakuva-alan ammattilaista, tukijaa, harrastajaa ja ystävää. Illan aikana kuultiin puheita, jaettiin palkintoja ja nautittiin erinomaisesta live-musiikista ja animaatioista.

Lämpimissä tunnelmissa muisteltiin Suomen sarjakuvaseuran perustamista neljäkymmentä vuotta sitten, kun Jukka Rislakin tervehdys Latviasta hersytti yleisöä hauskoilla muistelmilla ”Sarjainnosta” ja SS-lyhenteestä. Paikalla oli Suomen Sarjakuvaseuran perustajajäsenistä ainakin Juhani Härmä, Heikki Kaukoranta, Tarmo Koivisto, Veikko ”Joonas” Savolainen, Pekka Tuliara ja Timo Reenpää. Puupäähatutettuja paikalla oli Tarmo Koivisto, Jussi ”Juba” Tuomola, Jorma ”Jope” Pitkänen, Veikko ”Joonas” Savolainen, Kati Kovács, Timo Mäkelä, Mauri Kunnas ja Pauli Kallio.

Puupäät juhlimassa: Tarmo Koivisto, Jussi ”Juba” Tuomola, Jorma ”Jope” Pitkänen, Veikko ”Joonas” Savolainen, Kati Kovács, Timo Mäkelä, Mauri Kunnas ja Pauli Kallio. Kuva: Pekka Elomaa.

Pääjuhlaan oli ennakkoon pyydetty puheita. Heikki Jokinen käsitteli puheessaan sarjakuvan vaiheita itsenäiseksi taidemuodoksi ja kulttuuriministerin erityisavustaja Anna Tulusto toi innostavia terveisiä kulttuuriministeri Paavo Arhinmäeltä. Sarjakuvantekijät ry jakoi Sarjakuvantekijät ry jakaa Sarjis 2011 – Tee sarjakuvaa -albumi -kilpailun palkinnot sekä ruusutti viisi paikalla ollutta sarjakuvanaista: Solja Järvenpää (Uudenmaan taitetoimikunta), Kristiina Kolehmainen (Serieteket), Laura Lyhykäinen (Sarjakuvan tiedotuskeskus), Iris Schwanck (FILI) ja Marjaana Tulosmaa (Egmont).

Lasipalatsin keittiö oli laatinut suussa sulavan menun kotimaisista raaka-aineista jota koristivat sarjakuva-aiheiset yllätykset. Bio Rexin puolella sarjakuvan, musiikin, kirjallisuuden ja median ammattilaisista koostuva Nyrok Dollsit lämmittivät tanssikansaa baarin avustuksella ja salissa näytettiin vanhoja animaatioita mm. Hjalmar Löfvingiltä ja Veikko ”Joonas” Savolaiselta. Tapahtuman sponsorointiin osallistuivat Arktinen Banaani, WSOY, Otava, Bulls, PIB ja Tekstikuva, Suomen sarjakuvaseura ry ja Sarjakuvantekijät ry.

Samana iltana järjestettiin Suomen sarjakuvaseuran 40-vuotisjuhlat Kuudennella Linjalla. Vieraita tanssittavat mm. Maria Gasolina, Grillin' Willie and the Vegetarians, DJ Kalakukkos ja DJ Auringonsilta.

Muut tapahtumat

Sarjakuvatapahtumat

Suomessa järjestetään pysyväisluonteisesti neljää sarjakuvatapahtumaa: Helsingin sarjakuvafestivaaleja, Kemin kansainvälisiä sarjakuvapäiviä, Tampere Kuplii -tapahtumaa ja Necrocomiconia Turussa. Näistä Helsingin sarjakuvafestivaalit ovat

yleisöltään ja osallistujiltaan suurin tapahtuma joten juhlavuoden näkyvyyttä vahvistettiin erityisesti sarjakuvafestivaalien yhteydessä. Tampere kuplii - tapahtumassa 6.-10.4. juhlavuosi oli yhteisosastolla Suomen sarjakuvaseuran kanssa ja Kemin sarjakuvapäivillä 13.-15.5. juhlavuoden edustaja oli myös paikalla sekä juhlavuosi mukana tiedotuksessa.

Helsingin sarjakuvafestivaaleille tuotettiin oma juhlavuoden ohjelma Laiturin ohjelmalavalle. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston info- ja näyttelytila Laiturilla nähtiin sarjakuvaohjelmaa perjantaina ja lauantaina. Laiturilla esiteltiin vuoden festivaalitaiteilija Timo "Timppa" Mäkelän tuotantoa sekä Minun Helsinki-näyttelyn että haastattelujen muodossa. Ohjelmassa keskusteltiin myös Laiturin toimintateeman mukaisesti arkkitehtuurin ja sarjakuvan yhtymäkohdista. Suomalaisen sarjakuvan 100-vuotisjuhlavuoden kunniaksi haastateltavina oli kotimaisen sarjakuvan uranuurtajia ja esittelyssä uusintapainoksia sekä juhlavuoden kokoelmateoksia. Erityisesti Veikko "Joonas" Savolaisen, Heikki Kaukorannan, Jukka Kempin ja Heimo Langinvainion haastattelut toivat ainutlaatuisen lisän yleensä nykysarjakuvaa esitteleviin sarjakuvafestivaaleihin.

Sarjakuvantekijän Helsinki -aiheesta Laiturilla keskustelemassa Jaana Mellanen, Mika Lietzén, Timo Mäkelä ja Tarmo Koivisto. Haastattelijana Kivi Larmola. Kuva: Henry Söderlund.

Alueelliset tapahtumat

Juhlavuonna nähtiin paikallisseurojen aktivoitumista. Suomeen perustettiin peräti kolme uutta paikallista sarjakuvaseuraa: Saimaan sarjakuvaseura ry (2010), Keski-Suomen sarjakuvaseura ja Rauman sarjakuvittajat. Näiden lisäksi toimintaa on ainakin Oulun sarjakuvaseuralla, Tampereen sarjakuvaseuralla, Joensuun sarjakuvaseuralla ja Turun sarjakuvakerholla. Alueelliset yhdistykset järjestävät tapaamisia, ylläpitävät blogeja, kokoavat julkaisuja ja lehtiä, pitävät näyttelyitä ja järjestävät muita sarjakuvatapahtumia.

Turussa oli laajalti sarjakuvatapahtumia vuonna 2011 kun Turku oli kulttuuripääkaupunki. Ohjelmistosta vastasi Turun sarjakuvakerho. Kohtaa Sarja kuvia -hanke 1.6.-4.9. toi sarjakuvaa Turun katukuvaan. Kaupunkia kommentoivat vaihtoehtoiset liikennemerkit piristävät ympäristöä sarjakuvallisina opasteina sekä suurikokoisia sarjakuvallisia jatkokertomuksia sekä patsaita pystyi havainnoimaan kaupunkitilassa ja netissä. Pääkirjastossa järjestettiin sarjakuvatyöpajoja, luentoja, näyttelyitä, kilpailuja ja taiteilijaesittelyjä. Vuotuinen sarjakuvatapahtuma Necrocomicon järjestettiin 19.11.

Kemin LumiLinnan teema vuonna 2011 oli sarjakuva jolla haluttiin juhlistaa sekä suomalaista sarjakuvaa että Kemin 30. kansainvälisiä sarjakuvapäiviä. Sastamalan Vanhan kirjallisuuden päivillä 1.-2.7. keskusteltiin suomalaisesta sarjakuvasta ja myös juhlavuoden kiertonäyttely oli viikonlopun näytteillä. Työväenkirjallisuuden päivillä Tampereella 27.8. oli sarjakuvalla oma Paino puhekuplassa -ohjelmansa, joka sisälsi suomalaisen sarjakuvan historian esittelyä, taiteilija haastatteluja, livepiirtämistä ja DJ-musiikkia. Tuusulan kirjastokarnevaaleissa 8.2. teemana oli sarjakuva ja kirjastoissa oli sarjakuvavinkkausta, työpajoja, näyttelyitä ja taiteilijataapaamisia. Valkealan pääkirjasto järjesti liki vuoden kestäväen sarjakuvanlukudiplomi-tempauksen sekä sarjakuvaluennon. Sastamalassa 24.9. järjestettävän lasten ja nuorten kirjatapahtuma Kirjaset alateemana oli suomalaisen sarjakuvan juhlavuosi ja paikalla oli sarjakuvataiteilijoita ja työpajoja. Hyvinkään seudun Vasemmistonuoret järjestivät 3.7. Villa Artussa Sarjakuva näkyy kaikille! -sarjakuvatapahtuman jossa oli mm. työpajoja, luentoja, tietovisa, pienlehtipaja, sarjakuvavaihtopöytä ja vapaata piirtämistä. Kuopion kirjakantissa 17.-20.11. esitelmöitiin sarjakuvasta, pidettiin sarjakuvatyöpajoja kouluilla ja esiteltiin suomalaista sarjakuvaa näyttelyissä. Lahden muotoiluasemalla järjestettiin Sarjakuvakeskus goes Lahti WDC Helsinki 2012 -tapahtuma 13.-18.6. jossa oli näyttelyitä, sarjakuvailtamat ja tekijähaastatteluita, esitelmä ja sarjakuvakaraoke sekä lasten ja nuorten sarjakuvatyöpajoja ja sarjakuvamyyntiä. Sarjakuvakeskuksella järjestetyssä Poliitikot puhuvat sarjakuvasta – poliittisessa sarjakuvaillassa 11.10. päättäjät keskustelivat syksyn puhutuimmista sarjakuvauutuuksista sekä sarjakuvan kulttuuripoliittisesta asemasta.

Vuoden 2011 Helsingin kirjamesseilla 27.-30.10. sarjakuva pääsi hyvin näkyville Suomen sarjakuvaseuran messuosastolla jossa tehtiin ilmaisjakeluun sarjakuvalehteä sekä Sarjakuvantekijät ry:n ja Kopioston yhteisosastolla. Myös lavaohjelmassa keskusteltiin suomalaisen sarjakuvan juhlavuodesta ja sarjakuvan kulttuuripoliittisesta asemasta sarjakuvantekijöiden haastattelujen lisäksi.

Julkaisut

Sarjakuvan juhlavuosi ei itse julkaissut sarjakuvaa tai muita julkaisuja vaan keskittyi tukemaan, tiedottamaan ja suosittelemaan muiden julkaisuja. Ainoastaan Kiasman näyttelyjulkaisun, Ville Hännisen ja Harri Römpötin toimittaman ja Liken julkaiseman *Päin näköä - 16 suomalaista sarjakuvataiteilijaa* -teoksen osalta juhlavuosi osallistui osarahoituksella sarjakuvataiteilijoiden työkuluihin osana sarjakuvanäyttelyn tukemista.

Juhlavuodelle toivottiin uusintajulkaisuja vanhoista suomalaisista sarjakuvista ja kustantajat tarttuivatkin tilaisuuteen muutaman julkaisun osalta. Merkittävimpänä oli WSOY:n juhlapainos ensimmäisestä suomalaisesta sarjakuvakirjasta, Ilmari Vainion *Professori Itikaisen tutkimusretkestä*. Teokseen skannattiin satavuotiaat alkuperäispiirrookset, jotka löytyivät Päivälehdessä museon arkistosta. Kiinnostava uusintajulkaisu oli Timo Ronkaisen ja Juri Nummelinin toimittama ja Zum Teufelin julkaisema Ami Hauhio: *Maan mies Marsissa / Lentävä lautanen*, alun perin 1940-luvun alussa ilmestynyt tieteissarjakuva. Uusintapainoksessa nähtiin kaikki *Isku*-lehden sivunmittaiset jaksot restauroituina alkuperäisessä muodossaan. Otava julkaisi kokoelman *Herra Kerhonen* -sarjakuvasta, Ville Hännisen toimittamana.

Sarjakuvalehdistä Tampereen sarjakuvaseuran julkaiseman *Sarjarin* numero 82 ja Suomen sarjakuvaseuran julkaiseman *Sarjainfon* numero 149 olivat suomalaiselle sarjakuvalle omistettuja erikoisnumeroita. Turun sarjakuvakerho taas julkaisi *Tois puol ruuttu. Turkulaista sarjakuvaa kautta aikain* -antologian jossa esiteltiin 21 turkulaista piirtäjää vuodesta 1899 nykypäivään.

Heikki Kaukorannan ja Jukka Kempin vuonna 1972 tekemän *Sarjakuvat*-teos julkaistiin Kansalliskirjaston Doria-portaalissa teoksen toisesta painoksesta (1982) skannattuna. Tämä historiallinen ja jo kauan sitten loppuunmyyty sarjakuvatutkimus on nyt ilmaiseksi ladattavissa netissä juhlavuoden kunniaksi. Sarjakuvatutkimuksen osalta myös BTJ Avain kustannus julkaisi Heikki Jokisen toimittaman *Sarjakuva Suomessa* tietokirjan sekä Kalle Hakkolan ja Mari Luolamaan toimittaman *Sarjakuva-albumien sarjaluettelon*.

Merkittävä julkaisusarja aloitettiin juhlavuoden alussa, kun Ville Hännisen toimittama *Finnish Comics Annual 2011* julkaistiin Suomen sarjakuvaseuran ja Huuda Huudan kustantamana.

Ville Hänninen ja vuoden 2012 Finnish Comics Annualin toimittaja Reija Sann Helsingin sarjakuvafestivaaleilla 2011. Kuva: Laura Lyhykäinen.

Sarjakuvanäytelmät

Pienen lisään sarjakuvakentälle toivat sarjakuviin pohjautuvat näytelmät. Helsingin Q-teatterissa pyöri *Corto Maltesen seikkailut*, Hugo Prattin sarjakuviin perustuva näytelmä. Näytelmän teksti perustui Heikki Kaukorannan suomennoksiin. Sarjakuvakeskuksella järjestettiin näytelmään liittyviä työpajoja koululaisille. Suvilahdessa sijaitsevassa Teatteri Kultsassa esitettiin *Fingerpori*-näytelmää ja vuoden 2012 syksyllä Fingerpori-sarjakuvasta tehdään näytelmä myös Espoon kaupunginteatteriin. Sarjakuvasta muistutti myös Tampereen teatterin *Hämähäkkimiehen kosto*-näytelmä.

Kansainvälinen osuus

Suomalaisen sarjakuvan juhlavuonna keskityttiin ensisijaisesti toimintoihin kotimaassa ja mahdollisuuksien mukaan osallistuttiin kansainvälisiin venti- ja sarjakuvatapahtumiin. Rymyä, raikua, ärräpäitä - Vuosisata suomalaista sarjakuvaa kiertonäyttelystä tehtiin sähköinen versio joka yhdessä Kutikuti-kollektiivin näyttelyn kanssa oli esillä Suomen Ranskan Instituutissa Pariisi 17.3.-16.4. Suomalaista satavuotiasta sarjakuvaa esiteltiin myös Angoulêmen sarjakuvafestivaaleilla Filin messuosastolla.

Suomen sarjakuvaseura, Sarjakuvan tiedotuskeskus, Uudenmaan taidetoimikunta ja Hanasaaren ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus järjestivät Suomalaisen ja ruotsalaisen sarjakuvan seminaari Hanasaassa 18.-19.11. suomalaisille ja ruotsalaisille sarjakuva-alan ammattilaisille mm. sarjakuvan viennistä ja yhteistyöprojekteista.

NordiComics-projektivastaava Mari Ahokoivu esittelee Kolor Climax julkaisua Hanasaassa. Kuva: Laura Lyhykäinen.

Loppuvuodesta Suomen sarjakuvaseura järjesti Pop-up-Sarjakuvakeskuksen Tallinnaan, Rotermanni-keskukseen 3.-11.12. Sarjakuvakeskuksella järjestettiin mm. työpajoja, näyttelyitä, taiteilijaesittelyjä ja seminaari, sekä pidettiin kauppaa ja

kahvilaa. Tiloissa esiteltiin suomalaista sarjakuvaa ja näytteillä oli juhlavuoden tuottaman Postimuseon Hahmoterapiaa -näyttelyn lavasteita.

Kulttuuripoliittiset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Sarjakuvan kulttuuripoliittisesta asemasta herätettiin keskustelua juhlavuonna ja poliittisia päättäjiä informoitiin ja aktivoitiin toimimaan kotimaisen sarjakuvan aseman parantamiseksi. Kulttuuriministeri Stefan Wallin tavattiin tammikuussa 2010 Opetusministeriössä kun juhlavuotta valmisteltiin ja rahoituspohjaa rakennettiin. Sarjakuvaseuran puolesta uusi kulttuuriministeri Paavo Arhinmäki tavattiin loppuvuodesta 2011 ja tapaamisessa käsiteltiin mm. sarjakuvan rahoitusta ja arkistointia.

Julkisuuteen nousi myös keskusteluja sarjakuvan asemasta suhteessa muihin taiteisiin. WSOY ilmoitti Ville Tietäväisen Näkymättömät kädet kirjallisuuden Finlandia-kisaan mutta Kirjasäätiö rajasi teoksen ulos Finlandia-kirjallisuuspalkinnon ehdokkaista. Myöskään Helsinki World Design Capital hankkeisiin sarjakuvan ehdotuksista yksikään ei mennyt läpi. Sarjakuva onkin seikkaillut kirjallisuuden ja muotoilun välimaastossa ja juhlavuonna korostettiin sarjakuvataiteen itsenäisyyttä omana taiteenlajinaan ja oikeutusta omiin apurahoihin.

Sarjakuvan tallennus

Juhlavuoden siivittämänä tiedotuskeskus aloitti myös syksyllä 2011 toisen valtakunnallisen hankkeen, Sarjakuva-arkisto-hankkeen. Hankkeen pyrkimyksenä on kartoittaa käyttökuvan (sarjakuvan, kuvituksen ja graafisen käyttökuvan) tallennuksen tilanne Suomessa, luoda tallennusjärjestelmä ja kokoelmapoliittinen ohjelma sekä yhteistyöverkoston kautta pysyvät tilat aineiston museaaliseen arkistointiin. Hanke jatkuu ainakin kevääseen 2012 asti.

Sarjakuva on kulttuurinen ilmiö jota ei tällä hetkellä tallenneta Suomen muistiorganisaatioissa kattavalla tavalla. Varsinkin sarjakuvakäsikirjoitukset ja -esineistö osana kulttuuriperintöä ovat kansallisesti merkittävää lähteistöä Suomen historian kannalta, jonka tallentaminen olisi Suomen perustuslain mukaista. Tallennuksen tarve on kiireellinen ja ajankohtainen toisaalta vanhenevan tekijäkunnan ja toisaalta uuden teknologian tuomien muutosten takia. Hankkeen tavoitteena on paikata tätä puutetta museoalalla ja saattaa kotimaisen sarjakuvan historia tutkijoiden ja suuren yleisön saavutettavaksi.

Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa luodaan puitteet tallennuksen mahdollistamiseksi ja digitoidaan hankkeen perustana toimivat Suomen sarjakuvaseura ry:n kokoelmat sekä saatetaan ne verkkoon saavutettavaksi. Yhteistyökumppaneiden ja rahoituksen etsiminen on keskeinen osa hanketta. Vuoden 2012 aikana julkaistaan raportti tallennuksen tilasta ja sen järjestämisestä sekä asiaa havainnollistava näyttely.

Sarjakuvan tuki

Juhlavuonna alan rahoitustilanteeseen haluttiin saada huomiota ja parannusta. Kulttuuripoliittisiin rakenteisiin vaikuttaminen on hidasta ja viestin saaminen eteenpäin päättävälle tahoille vaatii pitkäjänteistä ponnistelua ja suunnitelmallista etenemistä.

Sarjakuvaseuran 11.10. järjestämässä Poliittisen sarjakuvan illassa Sarjakuvakeskuksella sarjakuvan kulttuuripoliittinen asema tuli esille ja illan seurauksena Vihreiden kansanedustaja Outi Alanko-Kahiluoma teki kulttuuriministeriölle kirjallisen kysymyksen sarjakuvan tukemisesta. Kulttuuriministeri Arhinmäen vastine kirjalliseen kysymykseen oli varsin positiivinen ja kertoi ministeriön suunnitelmista erottaa sarjakuvan edistämiseen tarkoitettut määrärahat omaksi rivikseen taiteen edistämiseen tarkoitetuista veikkausvoittovaroista. Näin sarjakuvataide saisi itsenäisemmän aseman valtion budjetissa ja sen määrärahakehitystä olisi helpompi seurata. Keskustelua Outi Alanko-Kahiluoman kanssa jatkettiin vielä Helsingin kirjamessuilla.

Vasemmistonuoret kantoivat kortensa kekoon julkaisemalla sarjakuvamuotoisen kannanoton juhlavuoden kunniaksi. Vasemmistonuoret vaativat sarjakuvataiteilijoiden toimeentulon ja sarjakuvan kulttuuripoliittisen aseman parantamista Suomessa. Kolmisivuista kannanottoa olivat toteuttamassa Johanna Rojola, Petteri Tikkanen, Jarno Latva-Nikkola ja Tommi Musturi.

FILI on myös ottanut vahvan roolin sarjakuvan viennissä, sarjakuvalla on nyt oma vientiohjelmansa ja koordinaattorinsa. Vuodesta 2011 lähtien FILI osallistuu omalla osastollaan Angoulêmen kansainvälisille sarjakuvafestivaaleille. Keväästä 2011 lähtien on myönnetty painatustukea suomalaisten sarjakuvakirjojen painattamiseen. Tukea voivat hakea ulkomaiset kustantajat Suomessa julkaistujen sarjakuvakirjojen painatuskuluihin. FILI järjesti myös ulkomaalaisia kustantajavierailuja Helsingin sarjakuvafestivaaleille ja on järjestämässä suomalaisen sarjakuvan esittelyjä useisiin ulkomaalaisiin kirjamessuihin, seuraavaksi Saksaan Leipzigin kirjamessuille 2012.

Helsingin kaupungin taideapurahojen yhtenä painopisteenä vuonna 2011 oli sarjakuva ja tukea saikin ennätyselliset 15 sarjakuvatekijää. Uudenmaan taidetoimikunta päätti nimetä vuosien 2011-2014 läänintaiteilijaksi nimenomaan sarjakuvataiteen läänintaiteilijan.

Sarjakuvan koulutus

Ympäri Suomea järjestetään sarjakuvatyöpajoja ja kursseja kirjastoissa, näyttelypaikoissa, nuorisokeskuksissa, kansalaisopistoissa, kouluissa ja kansanopistoissa. Lapsille ja nuorille onkin jo tarjolla hyvin alkeiskursseja sarjakuvaharrastamisen tukemiseksi mutta suurempi puute on edistyneempien ja varsinkin ammattilaisiksi aikovien sarjakuvakoulutuksesta. Juhlavuonna edistettiin korkeamman asteen sarjakuvakoulutuksen vakiinnuttamista Suomeen sekä keskityttiin sarjakuvaa opettavien henkilöiden koulutukseen.

Suomalaiseen sarjakuvakoulutukseen pyrittiin juhlavuonna vaikuttamaan ensisijaisesti yhteistyökumppaneiden kautta. Suomen sarjakuvaseura on ollut edelläkävijä sarjakuvakoulutuksen tuomisessa pääkaupunkiseudun kouluihin ja ammatillisen sarjakuvakoulutuksen asemaan edistämässä Suomessa. Juhlavuonna pyrittiin herättämään keskustelua ja toimenpiteitä sarjakuvakoulutuksen asemasta Suomessa sekä ajamaan vakituisen korkeamman asteen koulutuksen

käynnistämisen aloittamista. Tavoitteena on sarjakuvan opetuksen laajentaminen ja lasten, nuorten, aikuisten sekä ammattilaisten sarjakuvakoulutuksen lisääminen. Sarjakuvan ammattikorkeakoulutuksesta käytiin keskustelua mm. TaiKin ja Lahden Muotoiluinstituutin kanssa. Lahden Muotoiluinstituutissa jatketaan sarjakuvan AMK koulutuksen suunnittelua.

Vuonna 2011 aloittanut sarjakuvataiteen läänintaiteilija Solja Järvenpää järjesti säännöllisesti Sarjakuvaopettajien päivät, jotka on suunnattu kaikille sarjakuvan opetuksesta kiinnostuneet. Juhlavuonna järjestettiin neljät Sarjakuvaopettaja-päivät eri aihepiireistä ja suosittuja opetuspäiviä jatketaan tulevatkin vuodet. Suunnitteilla on myös mm. Sarjakuvan tehtävävihko. Tarkoituksena on tuoda esille sarjakuvaopettajia, sarjakuvaopetuksen eri mahdollisuuksia sekä lisätä sarjakuvanlukutaitoa.

Sarjakuvakeskus ja Suomen sarjakuvaseura ry järjestivät kansainvälisen Kuinka sarjakuvaa opetetaan -seminaarin 24.-25.3. Seminaarin aiheena oli sarjakuvan kieli sekä sarjakuvan opettaminen ja käyttäminen opetuksessa. Ohjelma koostui luennoista sekä paneelikeskustelusta. Pääluennoitsijoina olivat Scott McCloud ja Jessica Abel. Kolme luennoitsijaa sarjakuvakouluista eri Euroopan maista pitivät lisäksi lyhyitä esittelyitä sarjakuvakouluista Pohjoismaissa ja lähialueilla sekä muusta sarjakuvaopetuksesta, esimerkiksi sarjakuvan soveltavasta käytöstä. Seminaari oli suunnattu kaikille sarjakuvan ammattilaisille, opettajille, opiskelijoille, tutkijoille ja muille kiinnostuneille.

Tiedotus

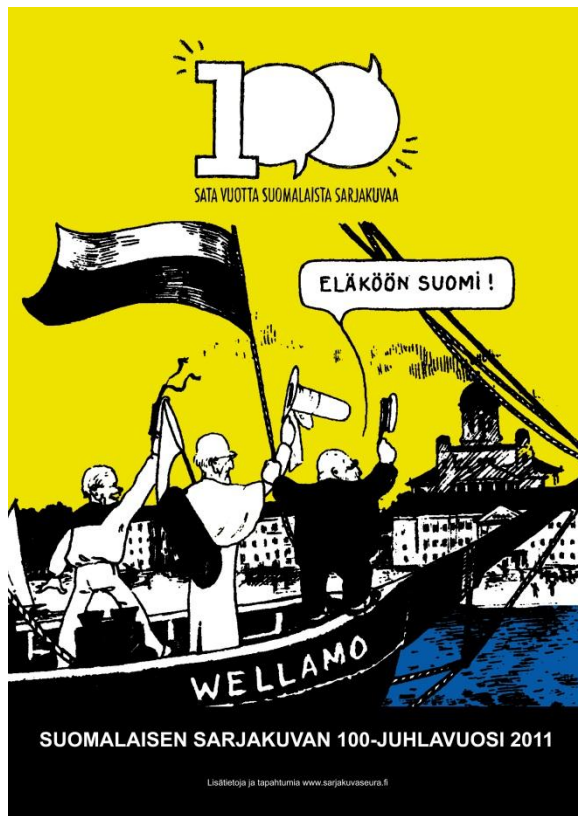
Juhlavuoden tiedotuksesta vastasi pääsihteeri. Tiedotusta tehtiin yhteistyössä Suomen sarjakuvaseuran ja Sarjakuvakeskuksen tiedottajan kanssa, jotta tavoitettiin alan ihmiset ja vältyttiin päällekkäisyyksiltä.

Graafinen ilme

Juhlavuoden logon haluttiin olevan omaperäinen, selkeä, hyvin erottuva ja mieleenpainuva. Vuonna 2009 julistetun kilpailun tuomaristo (Tiina Paju, Kalervo Pulkkinen, Tuukka Teponoja ja Juhani Tolvanen) jakoi kaksi palkintoa, joista ensimmäisen palkinnon saanut Katri Tikkasen työ otettiin juhlavuoden käyttöön. Logosta tehtiin myös kieliversiot.

Juhlavuoden tunnus oli siis valittu hyvissä ajoin ennen juhlavuoden alkua ja sen pohjalta lähdettiin työstämään juhlavuoden graafista ilmettä. Tiedotuksesta haluttiin yhteneväinen ja selkeä, juhlava mutta silti sarjakuvamaailmaan sopiva. Kuvastoksi valittiin *Professori Itikaisen seikkailut* -teoksen kuva- ja värimaailma julkaisun toisesta painoksesta, jossa on värillinen kansilehti. Julisteisiin ja postikortteihin muokatussa *Professori Itikaisen seikkailut* -teoksen viimeisessä kuvassa seikkailijat palaavat Helsinkiin ja puhekuplassa on huudahdus ”Eläköön Suomi!”, josta muodostuikin juhlavuodelle lentävä lause.

jossa juhluvuodelle haluttiin näkyvyyttä. Ne olivat mm. tiedotustilaisuuksissa, näyttelypaikoissa, festivaaleilla, keskustelu- ja julkaisutilaisuuksissa sekä muissa juhluvuoden tapahtumissa.

Verkkosivut

Juhluvuoden verkkosivut toimivat Suomen sarjakuvaseuran alaisuudessa osoitteessa www.sarjakuvaseura.fi. Utta omaa sivustoa ei haluttu luoda, sillä kentällä nähtiin olevan jo tarpeeksi monta sarjakuva-alan verkkosivua. Suomen sarjakuvaseuran verkkosivut ohjelmoitiin uudelleen vastaamaan paremmin juhluvuoden ja sarjakuvaseuran tarpeita. Esimerkiksi kalenteri- ja uutiset -osioita nostettiin keskeiselle paikalle, jotta nettisivut toimisivat mahdollisimman hyvin tiedotuskanavana. Verkkosivut olivat juhluvuoden keskeinen tiedotuskanava, josta pystyi seuraamaan juhluvuoden valtakunnallista kalenteria, saamaan tietoa juhlallisuuksista, näyttelyistä, yhteistyökumppaneista, juhluvuoden suojelijasta, organisaatiosta sekä tilaamaan juhluvuoden tiedotusmateriaaleja.

Juhluvuoden aikana tehtiin myös Viestintävirastolle vaatimus verkkotunnus sarjakuva.fi peruuttamisesta ja siirtämisestä Sarjakuvan tiedotuskeskus ry:n nimiin. Sarjakuva.fi verkkotunnus on ollut yksityisen toimijan omistuksessa vuodesta 2003 lähtien eikä verkkosivuilla ole toimintaa. Tavoitteena oli saada verkkotunnus yleishyödylliseen käyttöön, suomalaisen sarjakuva-alan kattosivustoksi. Verkkotunnuksen peruuttamiseen ei kumminkaan ollut verkkotunnuslain mukaisia edellytyksiä, sillä ei ollut painavia perusteita epäillä verkkotunnuksen olevan suojattu nimi tai merkki tai ilmeisessä hyötymis- tai vahingoittamistarkoituksessa hankittu.

Painotuotteet rajattiin julisteisiin, postikortteihin ja roll-uppeihin. Näiden suunnittelusta vastasi pääsihteeri ja taitosta graafikkoharjoittelija Mika Myyry. Julisteita ja postikortteja lähetettiin kahteenkymmeneen suurimpaan maakuntakirjastoon jaettavaksi alueensa kirjastoihin. Materiaaleja sai myös tilata ilmaiseksi nettisivujen kautta ja julisteita ja postikortteja tilattiin ja jaettiin ympäri Suomea noin sataan eri paikkaan: kirjastoihin, oppilaitoksiin, museoihin, kirjakauppoihin ja tapahtumiin. Juhluvuoden logot olivat vapaasti ladattavissa neljällä eri kielellä verkkosivuilla. Juhluvuodelle teetettiin neljä roll-uppia, kolme suomeksi sekä ruotsin- ja ranskankieliset. Roll-upit toimivat liikuteltavina ständeinä, joita voitiin tarpeen mukaan viedä eri paikkoihin

Facebook-sivu

Juhlavuodelle perustettuun Facebook-sivuun liittyi 183 ihmistä. Sivustolla uutisoitiin erityisesti juhlavuoden mediaosumista, nettikirjoittelusta, radio-ohjelmista ja muista ajankohtaisista tapahtumista, jotka soveltuivat paremmin sosiaaliseen mediaan kuin verkkosivuilla ilmoitettaviksi. Pällekkäistä tiedotusta Suomen sarjakuvaseura, Sarjakuvakeskuksen ja Sarjainfon Facebook-ryhmien kesken pyrittiin myös välttämään, joten juhlavuoden Facebook-sivuilla uutisoitiin vain suomalaiseen sarjakuvaan ja juhlavuoteen liittyviä julkaisuja.

Facebook-sivun hallinnointi osoittautui hankalaksi, sillä heti alussa sovelluksessa ilmeni virhe joka esti käyttäjien kutsumisen ryhmään, liittymispyynnöt eivät menneet perille. Muutenkin sivuston käytössä ilmeni usein teknisiä ongelmia eikä näihin voinut vaikuttaa, joten tiedotus sivuston kautta saattoi näkyä epämääräisenä.

Postituslista

Juhlavuoden postituslistalla oli yli sata vastaanottajaa: kustantajia, sarjakuvantekijöitä, toimittajia, yhteistyökumppaneita, rahoittajia ja muita asiasta kiinnostuneita. Utiskirjeen tilaajaksi pystyi rekisteröitymään juhlavuoden nettisivujen kautta. Utiskirje lähetettiin jokaisen kuukauden alussa ja se sisälsi kyseisen kuukauden tärkeimmät tapahtumatiedot valtakunnallisesti tiiviissä paketissa. Utiskirje julkaistiin lisäksi Kvaak -sarjakuvafoorumilla. Kuvittajat ry:n viikkotiedotteessa julkaistiin myös juhlavuoden kuukausitiedotteen ajankohtaiset asiat.

Muu tiedotus ja dokumentointi

Näkyvyyteen panostettiin erityisesti alan omissa tapahtumissa. Tampere kuplii -tapahtuman nettisivuilla oli juhlavuoden banneri ja Kemin sarjakuvapäivillä mainokset käsiohjelmassa, nettisivuilla ja julisteessa. Tampere kuplii -tapahtumassa juhlavuodella oli yhteinen osasto Suomen sarjakuvaseuran kanssa. Helsingin kirjamesseilla 2010 tulevaa juhlavuotta mainostettiin paneelikeskustelulla suomalaisen sarjakuvan nykytilasta ja vuoden 2011 kirjamesseilla keskusteltiin juhlavuoden saavutuksista ja tulevaisuudesta.

Sarjainfo-lehdessä juhlavuosi oli näkyvästi esillä. Vuoden 2010 viimeinen numero oli suomalaisen sarjakuvan historiaa esittelevä ja jokaisessa numerossa vuonna 2011 juhlavuodella on oma taitettu mainoksensa, jossa Professori Itikainen seikkailee juhlavuoden tapahtumissa. Muut kuvitus- ja kirjallisuusalan lehdet ja verkkolehdet ovat huomioineet Suomalaisen sarjakuvan juhlavuoden kirjoittelussaan. Myös Kutikuti-ilmaislehden kanssa tehtiin yhteistyötä.

PROFESSORI ITIKAISEN MATKASSA
SYKSY - TALVI 2011

1 **1.9.-30.10.**
HAIHNOTERAPIAA –
SUOMALAISEN SARJAKUVAN
MERKKIHÄMMÖJÄ.
POSTIMUSEO, HELSINKI.

SEURAAVA POTILAS.

16 **16.-18.9.**
HELSINGIN
SARJAKUVAFESTIVAALIT.

14 **14.10.2011-
8.1.2012**
HYPPÄÄ RUUTUUN!
SUURI SUOMALAINEN SARJAKUVA,
DESIGNMUSEO, HELSINKI.

TÄMÄ ON MINUN
HUONEENI, TEIDÄN ON
TUOLLAPAIN.

14 **14.10.2011-
5.2.2012**
SARJAKUVATAIDETTA
POHJOIS-SAVOSTA,
KUOPION TAIDEMUSEO.

27 **27.-30.10.**
HELSINGIN KIRJAMES-
SUT,
MESSUKESKUS.

21 **21.11.**
JUHLAVUODEN PÄÄJUHLA,
LASIPALATSI, HELSINKI.

MUISTA MYÖS NÄMÄ:
5.1.-15.12. TOM OF FINLAND, LOGOMO, TURKU
11.6.-25.9. MIKKELIN KUVITUSTRIENNALE, MIKKELIN TAIDEMUSEO
5.9. JUHLAVUODEN POSTIMERKKI ILMESTYY
24.09. KIRJASET, SASTAMALA
30.9.-2.10. TURUN KANSAINVÄLISET KIRJAMES-
SUT
1.10. 24 TUNTIA SARJAKUVA
19.11. NECROCOMICON, TURKU

100
SATA VUOTTA SUOMALAISTA SARJAKUVA

Meltwater verkkolehtiseurannan avulla saatiin tietoa verkoissa julkaistavien lehtien sarjakuvakirjoittelusta. Vuoden aikana piikkejä tasaiseen näkyvyyteen tekivät alkuvuodesta Puupäähatun-jako ja Kansalliskirjaston näyttely, keväällä Sarjakuva-Finlandian jako, Tampere Kuplii ja Kemin kansainväliset sarjakuvapäivät ja syksyllä Helsingin sarjakuvafestivaalit ja Postimuseon ja Designmuseon näyttelyt.

Historiallista suomalaisen sarjakuvan 100-vuotisjuhlavuotta pyrittiin tallentamaan seuraamalla painettua lehdistöä, julkaisuja, internetiä, radiota ja televisiota. Helsingin sarjakuvafestivaaleilla videoitiin merkittävimmät historiallisten tekijöiden haastattelut. Kaikki juhlavuoden omat näyttelyt ja oheisohjelmaa valokuvattiin. Materiaalit tallennettiin Suomen sarjakuvaseuran kuva-arkistoon.

Talous

Suomalaisen sarjakuvan 100-vuotisjuhlavuoden organisaation talous pidettiin vuonna 2010 Suomen sarjakuvanseuran alaisuudessa erillisenä osionaan, sillä syksyllä 2010 Sarjakuvan tiedotuskeskuksella ei ollut vielä omaa pankkitiliä. Vuoden 2011 alusta lähtien yhdistyksen taloutta hoidettiin oman pankkitilin kautta Sampo pankissa. Yhdistys on kirjanpitovelvollinen ja kirjanpitäjänä on toiminut Tarja Hämäläinen (KP Service) sekä tilintarkastajana Aunus Salmi ja varatilintarkastajana Heikki Jokinen. Juhlavuoden tulot koostuivat apurahoista, vapaaehtoistyöstä ja yhteistyö- ja sponsorointisopimuksista. Myyntituloja Sarjakuvan tiedotuskeskuksella ei ole.

Apurahat

Apurahoja haettiin erityisesti muotoilun ja kirjallisuusalan apurahoista. Sillä juhlavuosi oli valtakunnallinen tapahtuma, haut kohdistettiin yleisiin hankkeisiin ja erityisavustuksiin. Yhteensä haettiin 37 apurahaa, joista 14 tuotti tulosta. Yllätyksiä oli muutama; Kulttuurirahastolta ei tullut apurahaa ollenkaan ja Valtion muotoilutoimikuntakin myönsi suhteellisesti pienen apurahan 10 000 euroa. Toisaalta yksityiset säätiöt tukivat juhlavuotta ilmeisen myönteisesti, kuten Koneen säätiö, Alfred Kordelinin säätiö ja Jane ja Aatos Erkon säätiö. Myös ruotsinkieliset ja pohjoismaiset rahastot kartoitettiin; Suomalais-ruotsalaisen kulttuurisäätiön sekä Kulturfondenin myöntämien tukien avulla juhlavuoteen saatiin lisäulottuvuutta suomen ja ruotsin sekä suomenruotsalaisen sarjakuvan projektien mukaan saamisella. Päätukijana oli Opetus- ja kulttuuriministeriö, jonka yhteenlaskettu tuki vuosina 2010-2012 oli 107 780 euroa, mikä on noin puolet koko juhlavuodelle myönnettyistä apurahoista. Kokonaisuudessaan juhlavuosi keräsi apurahoina 269 280 euroa josta 69 000 euroa oli Sarjakuva-arkisto-hankkeen rahoitusta. Tarkempi apurahaerittely liitteessä.

Palkkakustannukset ja näyttelytuotannot veivät suurimman osan budjetista. Sillä juhlavuoden tuotannolle perustettiin oma taustayhdistyksensä, tulivat hallintokulut odotettua suuremmiksi ja yhdistysasioiden hoitamiseen tarvittiin oma taloudenhoitaja. Juhlavuodelle hankittiin myös oma tietotekninen laitteistonsa ja työpiste, josta maksettiin vuokraa koko tuotannon ajan. Juhlavuoden menot voidaan karkeasti jaotella seuraavalla tavalla koko juhlavuoden tuottamisen ajalle 1.9.2010-29.2.2012:

Henkilöstökulut 80 000
Muut hallintokulut ja laitteet 13 000
Vuokratkulut 9000
Tiedotus ja mainonta 4000
Matkakulut 2000
Kansalliskirjasto ja kiertonäyttely 24 000
Postimuseo 10 000
Designmuseo 40 000
Julkaisut 5000
Festivaalit ja messut 5000
Seminaarit ja luennot 5000
Pääjuhla, alkujuhla 2000
Kokouskulut 500

Muut kulut 500
Kulut yhteensä 200 000

Tarkemmat juhlavuoden tulot ja menot löytyvät Sarjakuvan tiedotuskeskuksen tilinpäätöksistä vuosilta 2010, 2011 ja 2012.

Yhteistyö ja sponsorointi

Näyttelytuotannoissa ja tapahtumissa kartoitettiin yhteistyökumppaneita ja mahdollisia sponsoreita ja kaikki juhlavuoden tuottamat näyttelyt rahoitettiin yhteistyössä järjestävän tahon kanssa. Varsinkin juhlavuoden pääjuhlassa käytettiin paljon sponsoreita. Yhteistyökumppaneille tarjottiin näkyvyyttä tiedotuksessa ja juhlavuoden tukijoina. Yritykset lähtivät mielellään tukemaan juhlavuotta laitelainojen, painotuotteiden, tuotelahjoitusten ja juomasponsoroinnin muodossa. Esimerkiksi Helsingin Sanomien yhteistyön kautta juhlavuoden näyttelyt ja Helsingin sarjakuvafestivaalit saivat mainoksia lehteen ja Helsingin Sanomien lehtitilauksen Sarjakuvakeskukselle.

Palaute

Palautetta pyrittiin keräämään tapahtumakohtaisesti läpi juhlavuoden. Näyttelypaikat jakoivat yleisöpalautteen myös juhlavuodelle ja juhlavuoden tuottamat näyttelyt nähtiin onnistuneina ja menestyksikkäinä. Juhlavuoden yhteistyökumppanit kiittivät hyvää yhteistyöstä.

Juhlavuoden lopuksi kerättiin palautetta vielä sarjakuva-alan sisäisesti pikaisella sähköpostikyselyllä. Lyhyessä kyselyssä pyydettiin kertomaan omin sanoin mielipiteitä juhlavuoden onnistumisesta ja vastaamaan muutama kysymykseen tiedottamisesta, näkyvyydestä, tapahtumista ja vaikuttamisesta omaan työskentelyyn. Parisenkymmentä aktiivista vastaajaa kertoikin omasta näkökulmastaan kokemuksiaan ja mielikuviaan juhlavuodesta. Palaute oli kirjavaa mutta yleisesti positiivista. Vastauksissa korostuivat sarjakuvakentän erilaiset toiveet ja asenteet; harrastajien ja ammatikseen sarjakuvaa tekevien näkemykset erosivat paljonkin toisistaan. Toisaalta oltiin tyytyväisiä että tällainen juhlavuosi oli saatu tehtyä, toisaalta kaivattiin enemmän valtakunnallista näkyvyyttä, poliittisia muutoksia ja kohdennettua tiedotusta.

Yleisesti nähtiin, että sarjakuva tuli esiin mediassa enemmän kuin aikaisempina vuosina. Tiedotusta juhlavuodesta toivottiin silti enemmän ja jäsenllymmin. Vuoden aikana saavutettu medianäkyvyys oli suomalaiselle sarjakuvalla ainutlaatuista. Sarjakuvasta keskusteltiin radiossa muutama otteeseen, ainakin kolmen kanavan tv-uutisissa oli uutisia suomalaisesta sarjakuvasta ja juhlavuodesta sekä suomalaisen sarjakuvaan liittyviä keskusteluja ja haastatteluja nähtiin useissa kulttuuri- ja ajankohtaisohjelmissa. Erityisesti Helsingin sarjakuvafestivaalien medianäkyvyys nousi uudelle tasolle vuonna 2011. Ainoastaan 100-vuotispäivä 21.11.2011 jäi medialta lähes tyystin raportoimatta. Pääjuhlasta ei järjestetty tiedotustilaisuutta, ja vaikka median edustajia oli juhlassa paikalla, jäivät juhlat alan sisäiseksi tapahtumaksi.

Palautteissa toivottiin, että sarjakuvan kulttuuripoliittista tilaa olisi tuotu enemmän ja suunnitellummin esille. Peräänkuulutettiin sekä provosoivia kannanottoja että alan korrektia arviointia. Kulisseissa tapahtuva alan tavoitteiden edistäminen tapahtuu hitaasti ja

niistä tiedottaminen ilman varmoja päätöksiä on haasteellista. Kulttuuripoliittisten tavoitteiden edistäminen jatkuu pienin askelin, rahoituksen, koulutuksen, tallentamisen, viennin ja sarjakuvan tunnettuuden lisääminen ovat koko alan yhteisiä työskertoja joiden eteen tehtävää työtä riittää juhlavuoden jälkeenkkin.

Tapahtumia oli vastanneiden mielestä määrällisesti paljon mutta niitä vaivasi Helsinki-keskeisyys, niin kuin koko sarjakuva-alaa. Suurin osa juhlavuoden omaa tuotantoa olevista tapahtumista järjestettiin Helsingissä ja nämä saivat eniten tiedotuksellista ja medianäkyvyyttä. Juhlavuoden nähtiin vaikuttaneen jonkin verran sarjakuvantekijöiden työskentelyyn ja median kiinnostuksen toivottiin jatkuvan juhlavuoden jälkeenkkin ja juhlavuoden edesauttavan mm. uusien näyttelyiden järjestämistä. Kaiken vuonna 2011 tapahtuneen ei nähty välttämättä suoranaisesti liittyvän juhlavuoteen, mutta juhlavuoden tiedotuksen nähtiin nostaneen toimittajien kiinnostusta sarjakuvaa kohtaa.

Sammandrag på svenska

Rapport för Den finländska seriens 100-års jubileumsår.

Den finländska seriens 100-årsjubileum firades år 2011. Jubileumsårets program bestod av utställningar, publikationer, festivaler och andra serie-evenemang samt åtgärder för styrkande av seriens kulturpolitiska ställning. De största evenemangen har varit utställningarna på Designmuseet, Postmuseet, Nationalmuseet och den på våren 2012 påbörjande Kiasma -utställningen. Året 2011 var en god tidpunkt för bygga en grund för försäkrandet av den finska seriens framtid och för förvarandet av dess

historiska arv. Kulturpolitiska mål har varit grundad av seriearkivet, förbättrandet av serieundervisningen och försäkringen av stipendier samt grundläggande finansiellt stöd för serietecknare och andra medverkande i branschen. Jubileumsårets handlingar siktar mot framtiden och för förvarandet av konkurrens i den internationella serievärlden. Som jubileumsårets officiella beskyddare verkade republikens president Tarja Halonen.

Den finländska seriens 100-års jubileumsår producerades av den 2009 påbörjade Informationscentralen för serier i Finland rf. Huvudsekreterare Laura Lyhykäinen stod för genomförandet och jobbade med projektet på heltid under 18 månaders tid (1.9.2010-29.2.2012). Jubileumsåret öppnades 9.2.2011 i samband med utställningen i Nationalbiblioteket. På våren togs samma utställning ut på Finlandsturné och evenemangen i Tammerfors och Kemi gav ökat arbete inom seriebranschen

Helsingfors Seriefestival och Helsingfors bokmässa samt utställningarna på Postmuseet och Designmuseet har varit det största arbetsinsatserna för hösten. Ett seminarium för finska och svenska serier ordnades på Hanaholmen, Seriecentralen besökte Lahtis och Tallinn och serier presenterades även på den internationella Seriefestivalen i Angoulême. Jubileumsårets höjdpunkt var den 21.11.2011 anordnade huvudfesten i Glaspalatset. Jubileumsåret upphörde vid årsskiftet, varefter rapporteringsarbetet påbörjades

Olika rikstäckande och regionala prisgivare aktiverades till att belöna finska serietecknare i samband med jubileumsåret. Runtom Finland ordnades det över hundra serierelaterade utställningar. I serie- och litteraturevenemang uppmärksammades den finländska serien och i branschen uppstod det tävlingar, jubileumsutgåvor och ökad aktivitet till en grad som aldrig förr beskådats. Det gjordes framsteg inom kulturpolitiska mål och diskussioner gällande finansiering, utbildning och förvarandet av historiska traditioner främjades på många sätt.

Jubileumsårets inkomster bestod av stipendier, frivillig verksamhet och samarbets- och sponsoravtal. Stipendier ansöktes särskilt från fonder i formgivnings- och litteraturbranschen. I helhet samlade jubileumsåret 269 280 euro i stipendier, varav 69 000 euro användes till finansieringen av Seriearkivet. Lönekostnader och utställningsproduktion stod för största delen av budgeten.

Informeringen för jubileumssåret sköttes i huvudsak via nätsidor och e-postlistor. Affischer, postkort och jubileumsårets logo spred sig runtom i Finland. Serier uppmärksammades mycket i media. Synligheten ökade och vetskapen om den finska seriens historik samt nutida skapare spred sig. Responsen för jubileumssåret har i huvudsak varit positivt. Ordandet av det rikstäckande jubileumsåret hade sina utmaningar och de största tillställningarna höll sig mest till huvudstadsregionen. Därför var lokala föreningar och regionala evenemang en viktig hjälp på vägen.

Poimintoja sarjakuvanäyttelyistä vuodelta 2011:

Juba Tuomola: Viivi ja Wagner, Emma, Espoo 29.9.-9.1.
Intohimona Disney-keräily, Kansalliskirjasto, Helsinki 21.10.-31.1.
Joonas Lehtimäki: Anonyymit eläimet, Aralis-kirjastokeskus, Helsinki 29.10.-17.1.
GLÖMPX - Kolmiulotteisen sarjakuvan näyttely, Hirvitalo, Tampere 4.12.-4.1.
Søren Mosdal: Lost Highway, Sarjakuvakeskus, Helsinki 7.12.-21.1.
Puupäähattu-palkitun näyttely, Kansalliskirjaston kahvila, Helsinki 14.1.-28.2.
Changing the Woman Image - Woman in Comics, Päivälehdien museo, Helsinki 14.1.-27.2.
Tom of Finland Retrospektiivi, Logomo, Turku 16.1.-15.12.
Sarjakuvaa! – Taidetta! Tuusulan Kuvitustaiteen museo, 19.1.-22.5.
Naji Al-Alin teoksia, Kirjasto 10, Helsinki 24.1.-6.2
Art Against Racism, Sarjakuvakeskus, Helsinki 27.1.-26.2.
Tour d'Orimattila - Sarjakuvasukelluksen satoa, Orimattilan taidemuseo 28.1.-27.2.
Kemin Lumilinna Sarjakuva-teemalla, 29.1.-9.4.
Pertti Jarlan originaalinäyttely, Tuusulan pääkirjasto 1.-28.2.
Mari Ahokoivu: Batuman ennustajalla, Turun sarjakuvakauppa 4.-28.2.
Toni Tirrin sarjakuvanäyttely, Aralis-kirjastokeskus, Helsinki 7.2.-4.5.
Poika Vesanto, Jyväskylän kaupunginkirjasto 12.-26.2.
Rymy, raikua, ärräpäitä – Vuosisata suomalaista sarjakuvaa, Kansalliskirjasto, Helsinki 10.2.-5.10.
M. A. Jeskanen: Perkele - Myyttillisiä tarinoita, Sarjakuvakeskus, Helsinki 2.-12.3.
Pertti Jarlan Fingerpori-originaalinäyttely, Turun Sarjakuvakauppa 3.-31.4.
Smurffit Rullaa! Lastenkulttuurikeskus Rulla, Tampere 5.3.-24.4.
Kutikuti -näyttely, Helsinki Vintage, Kaapelitehdas, Helsinki 6.3
Kaisa Lekan sarjakuvien näyttely, Karakallion monitoimitalo, Espoo 8.3.-11.4.
Räpylän jälkiä - Aku Ankka -lehti 60 vuotta Suomessa, Päivälehdien museo, Helsinki 11.3.-7.9.
Satua ja sarjakuvaa, Wendelin Galleria, Tuusula 15.3.-5.6.
Maria Björklund: Kaksin, Turun Sarjakuvakauppa, Turku 1.-30.4.
JP Ahonen: Villimpi Pohjola, Cosmic Comic Cafe, Turku 1.-30.4.
Anne Muhonen: Varjossa, Ravintola Qulma, Helsinki 1.4.-31.5.
Ottopoikia ja työläistyttöjä, Tiitu Takalo & Pauli Kallio, Vapriikki, Tampere 2.4.-4.9.
Samuli Lintula: Musta hevonen, Sarjakuvakeskus, Helsinki 4.-30.4.
Petri Koikkalainen: T-paitanäyttely, Kontupiste, Helsinki 5.-30.4.
Solja Järvenpää ja Jupu Kallio: RAAMEISSA, Teatteri Frenckell, Tampere 8.4.-20.5.
Sarjakuva-Finlandia 2011, TR1 Taidehalli, Tampere 9.-10.4.
Pop museoon! Pohjois-Karjalan museo, Joensuu 9.4.-25.9.
Janne Toriseva: Oswald, Kirjasto 10, Helsinki 15.4.- 8.5.
Milla Paloniemi ja Anni Nykänen, Mikkolan kirjasto, Vantaa 28.4.-31.5.
Kaisa Lekan sarjakuvanäyttely, Söderkullan kirjasto 1.5.-30.8.
Kaisa Lekan sarjakuvanäyttely, Turun pääkirjasto 2.-31.5.
JUST DET - ruotsalaista lastensarjakuvaa, Sarjakuvakeskus, Helsinki 3.5.-4.6.
Otso Höglund: Jos tekisin joukkomurhan, Turun sarjakuvakauppa 4.-31.5.
Kemin sarjakuvapäivät 30 vuotta -näyttely, Kemin taidemuseo 6.5.-4.6.
Kati Vuopala – tARTE Tatin, Kemin kulttuurikeskuksen teatteriravintola 13.-15.5.
Petteri Tikkanen: Hiekkalaatikolta discoon, Lapinlahden taidemuseo 27.5.-25.9.
Tommi Musturi: Lentävä matto, TR1 Taidehalli, Tampere 28.5.-31.7.
Kohtaa Sarja Kuvia, Turku 1.6.- 4.9.
Ipo Koskela: –30–, Turun sarjakuvakauppa 4.-30.6.
Joonas Sildre: Maaailman napa, Sarjakuvakeskus, Helsinki 6.6.-22.7.
Jaana Suorsa: Pozzeria – possunukkekot, Oulun pääkirjasto 6.6.-29.8.
B. Virtanen Vanhalinnassa, Liedon Vanhalinna 8.6.-30.9.
Anita Lehtinen: Hangan Leijonat, Galleria E. Pinomaa, Helsinki 9.-12.6.
Telttaretki – suomalaista nykysarjakuvaa, Salon taidemuseo Veturitalli 11.6.-28.8.
Mikkelin Kuvitustriennale, Mikkelin taidemuseo 11.6.-25.9.
Marko Turunen ja Mikko Luostarinen: Ufoja Lahdesta, Lahden Muotoiluasema 13.6–8.7.
Mikko Saarainen: Satu, Lahden Muotoiluasema 13.6–8.7.
Sarjakuvasuosikit lähtevät merille, Silja Line 17.6.-14.8.
Jatkosota TK- piirtäjien silmin, Sotamuseo, Helsinki 17.6.-31.12.

25 vuotta Lampaista – Jouko Pukkilan sarjakuvanäyttely, Turun Sarjakuvakauppa 1.-31.7.
30/30 -sarjakuvakilpailun voittajien näyttely, Sarjakuvakeskus, Helsinki 25.7. - 5.8.
Minna-Karoliina Heino: Kuplasta puhkeaa Kukka, Kampaamo-galleria Naxet, Helsinki 1.-28.8.
Miha Rinne: Lopunperä 2, Kirjasto 10, Helsinki 1.8.- 18.9.
Anni Nykänen: Mummo, Turun sarjakuvakauppa 5.- 31.8.
Cold Soup - Kuš! esittää latvialaisia sarjakuvia, Sarjakuvakeskus - Helsinki 8.8.-2.9.
Kristian Huitula: Kalevala, kiertonäyttely 22.8.-4.5.
Sarjakuvan sanomaa, Sanomatalo, Helsinki 31.8.-11.9.
Moisseinen & Petrushina: Sattumia / Incidents, Galleria Jangva, Helsinki 31.8.-18.9.
Sarjakuva-Finlandia 2011, Postimuseo, Helsinki 1.-25.9.
Finest / Call It A Day - Suomalais-virolainen sarjakuvaprojekti, Viro-keskus, Helsinki 1.-25.9.
Hahmoterapiaa - Suomalaisen sarjakuvan merkkihahmoja, Postimuseo, Helsinki 1.9.-30.10.
Ipo Koskela: –30–, Pohjolan Sanomien näyttelytila, Kemi 2.-28.9.
Filippa Hella: Muste, Kulttuuritalo Grand, Porvoo 5.-23.9.
Kaisa Leka: Kirjasto, Kirjasto 10, Helsinki 5.-25.9.
Futuro Primitivo, Sarjakuvakeskus, Helsinki 5.9.-1.10.
Canicola - Eturivin sarjakuvaa Italiasta, Lasipalatsin aukio, Helsinki 6.9.-3.10.
Kilttilä, Hyvän mielen galleria, Helsinki 8.9.-31.10.
Rontit, Aralis-kirjastokeskus, Helsinki 12.9.-14.11.
Animaatioita ja mustia perhosia, Keravan Taidemuseo 14.9.-16.10.
Timppa Mäkelä - Minun Helsinkini, Laituri, Helsinki 14.-30.9.
Frank Odoi - Sarjakuvan monitaituri, Tapulikaupungin kirjasto, Helsinki 14.9 -12.10.
Great British Comics Now, festivaalitelletta, Helsinki 16.-18.9.
Midnight Sun - Kuš! esittää suomalaisia sarjakuvia, Mbar, Helsinki 16.-29.9.
Sarjakuvantekijät levynkansitaiteilijoina, Kirjasto 10, Helsinki 16.9.-3.10.
Suuri Kurpitsa -julistenäyttely, Henry's Pub, Helsinki 17.9.
Poika Vesanto -näyttely, Kari-paviljonki, Valkeakoski 24.9.-18.12.
Giorgio Cavazzano elokuvissa, Päivälehdin museo, Helsinki 28.9.-16.10.
Filippa Hella, Söderkullan kirjasto, Sipoo 1.10.-5.1.
Yksitoista, Sarjakuvakeskus, Helsinki 4.-15.10.
Petri Hiltunen, Turun sarjakuvakauppa 7.10-3.11.
Hypää ruutuun! Suuri suomalainen sarjakuva, Designmuseo, Helsinki 14.10.-8.1.
Pää pyörällä! Sarjakuvataidetta Pohjois-Savosta, Kuopion taidemuseo 14.10.-5.2.
Pohjoismaista sarjakuvaa, Sarjakuvakeskus, Helsinki 24.10.-19.11.
Vesa Vitikainen: Tuntematon Rokka alias Viljam Pylkäs, Varkauden kirjasto 24.10.-30.11.
Filippa Hella, Porvoon kaupunginkirjasto 1.-30.11.
Rauni Maneo ja Sonja Or: Kerran elämässä, Turun sarjakuvakauppa 4.11-1.12.
Pidä mopo käsissä, Kuopion kaupunginkirjasto 8.-11.11.
Ipo Koskela: –30–, Sarjakuvakeskus, Helsinki 22.11.-5.1.
Juho Sihvonon: Pöntön viereen, Pitkä pub, Lahti 2.11.
Elina Ovaskainen: Wunderwald, Aralis-kirjastokeskus, Helsinki 28.11.- 30.1.
Napa Flipbook Exhibition, Napa Galleria, Helsinki 29.11.-21.12.
Sarjakuvakilpailun satoa, Turun kaupunginkirjasto 30.11.-31.1.
Maria Björklund: Kaksin - rakkautta ilmassa, Porvoon Pääkirjasto 1.-17.12.
Jaana Suorsa: Joulu possutalossa, Myllykirjasto, Tyrnävä 1.-31.12.
Petteri Tikkanen, Cosmic Comic Cafe, Turku 1.-31.12.
Tiina Molander: Musta joulu, Hyvän mielen galleria, Oulu 2.-22.12.
Pauli Hirtolahti: Kakka-Ukko & kumppanit, Turun Sarjakuvakauppa 2.-31.12.
Jyrki Heikkinen, Galleria Huuto, Helsinki 7.-23.12.
Tarinoita Pihlajamäestä, Pihlajamäen ostoskeskus, Helsinki 12.12.-9.1.

Haetut apurahat

2010	Greta ja William Lehtisen säätiö	Näyttelytuotantoon	6000
2010	Niilo Helanderin säätiö	Sarjakuvan ja muotoilun yhteistyöhankkeet	10 000
2010	Kansan sivistysrahasto	Toimintoihin, jotka kohdistuvat alan ammattilaisiin, tutkimukseen ja koulutukseen	10 000
2010	Majaoja säätiö	Lapsiin ja nuoriin kohdistuviin toimintoihin	6000
2010	Opetus- ja kulttuuriministeriö, Ely	Nuorten työllistäminen kolmannen sektorin työllistämishankkeisiin	6800
2010	Kansan sivistysrahaston Tammen rahasto	Näyttely- ja julkaisutuotanto	6000
2010	WSOY:n kirjallisuussäätiö	Näyttelyiden tuottamiseen	40 000
2010	Kalevala korun kulttuurisäätiö	Postimuseon näyttelytuotantoon	5000
2010	Opetus- ja kulttuuriministeriö	Avustus nuoria työllistäviin kulttuurivientialaisten digitointia sekä verkkosaatavuutta ja säilyttämistä edistäviin hankkeisiin, Sarjakuvan museohanke	58 000
2010	Opetus- ja kulttuuriministeriö	Yleiset projektit, juhlavuoden tuotanto	50 000
2010	Oskar Öflundin säätiö	Näyttely- ja julkaisutuotanto	5000
2010	Otavan kirjassäätiö	Sarjakuvan ja kirjallisuuden yhteistyöprojektit	10 000
2010	Olvi-säätiö	Lasten- ja nuorten projektit	5000
2010	Opetus- ja kulttuuriministeriö	Avustus valtakunnallisille kulttuuritapahtumille, osallistuminen Helsingin sarjakuvafestivaaleille	5000
2010	Svenska Kulturfonden	Juhlavuoden tuottamiseen	50 000
2010	Suomen kulttuurirahasto	Näyttelyiden järjestäminen	80 000
2010	Koneen säätiö	Tuotantokuluihin	30 000
2010	Alfred Kordelinin säätiö	Näyttelyihin	20 000
2010	Helsingin Sanomain Säätiö	Sanomalehtisarjakuvan seminaari ja kiertonäyttely	20 000
2010	Taiteen keskustoimikunta	Kansainvälisen kulttuuriyhteistyö, Selvitys sarjakuvan vientituista ja ranskalaisesta sarjakuvakustannuksesta	10 000
2010	Muotoilutoimikunta	Toimintakuluihin, näyttelyihin ja julkaisuihin	80 000
2011	Greta ja William Lehtisen säätiö	näyttelyhankkeisiin	10 000
2011	William Thuringin stiftelse	Juhlavuoden tuotantokuluihin	5000
2011	Jenny ja Antti Wihurin rahasto	Kansainvälinen sarjakuvatutkimuksen seminaari	7000
2011	Jane ja Aatos Erkon säätiö	Käyttökuvan tallennusprojekti	60 000
2011	Niilo Helanderin säätiö	Tutkimus: Sarjakuvan tallennuksen järjestäminen Suomessa ja Pohjoismaissa	10 000
2011	Svenska folkskolans vänner	Juhlavuoden tuotantokuluihin	5000
2011	Suomalais-ruotsalainen kulttuurirahasto	Suomalais-ruotsalaiset yhteistyöprojektit	4000
2011	Suomen kulttuurirahasto, Lapin rahasto	Kiertonäyttely ja sarjakuvaohjelmat	5000
2011	Suomen kulttuurirahasto, Pirkanmaan rahasto	Kiertonäyttely ja sarjakuvaohjelmat	5000
2011	Kansan sivistysrahaston Tammen rahasto	Näyttelyt ja pääjuhla	4000

2011	Pohjoismainen kulttuurirahasto	Kansainvälinen kiertonäyttely ja sarjakuvaohjelmat	2000
2011	Opetus- ja kulttuuriministeriö	Yleiset projektit, juhluvuoden tuotanto	50 000
2011	Opetus- ja kulttuuriministeriö	Yleiset projektit, juhluvuoden loppuun saattaminen	20 000
2011	WSOY:n kirjallisuussäätiö	Näyttelytuotantoon	30 000
2011	Kansan sivistysrahaston pääjako	Kansallinen käyttökuvan tallennusprojekti	10 000
2011	Opetus- ja kulttuuriministeriö	Kulttuuriperinnön digitointi, Kansallinen käyttökuvan tallennus- ja digitointiprojekti	9000

Myönnetyt apurahat

2010	Opetus- ja kulttuuriministeriö	Yleiset projektit, juhluvuoden tuotanto	50 000
2010	Otavan kirjassäätiö	Sarjakuvan ja kirjallisuuden yhteistyöprojektit	5500
2010	Opetus- ja kulttuuriministeriö, Ely	Nuorten työllistäminen kolmannen sektorin työllistämishankkeisiin	5780
2010	Alfred Kordelinin säätiö	Näyttelyihin	20000
2010	Koneen säätiö	Tuotantokuluihin	20000
2010	Opetus- ja kulttuuriministeriö, tapahtumat	Avustus valtakunnallisille kulttuuritapahtumille, osallistuminen Helsingin sarjakuvafestivaaleille	2000
2011	Opetus- ja kulttuuriministeriö	Yleiset projektit, juhluvuoden tuotanto	30000
2011	Muotoilutoimikunta	Toimintakuluihin, näyttelyihin ja julkaisuihin	10000
2011	Svenska Kulturfonden	Juhluvuoden tuottamiseen	10000
2011	WSOY:n kirjallisuussäätiö	Näyttelyiden tuottamiseen	25000
2011	Jane ja Aatos Erkon Säätiö	Käyttökuvan tallennusprojekti	60000
2011	Suomalais-ruotsalainen kulttuurisäätiö	Suomalais-ruotsalaiset yhteistyöprojektit	2000
2011	Opetus- ja kulttuuriministeriö	Yleiset projektit, juhluvuoden loppuun saattaminen	20 000
2011	Opetus- ja kulttuuriministeriö	Kulttuuriperinnön digitointi, Kansallinen käyttökuvan tallennus- ja digitointiprojekti	9000
Yhteensä 2010-2011			269280